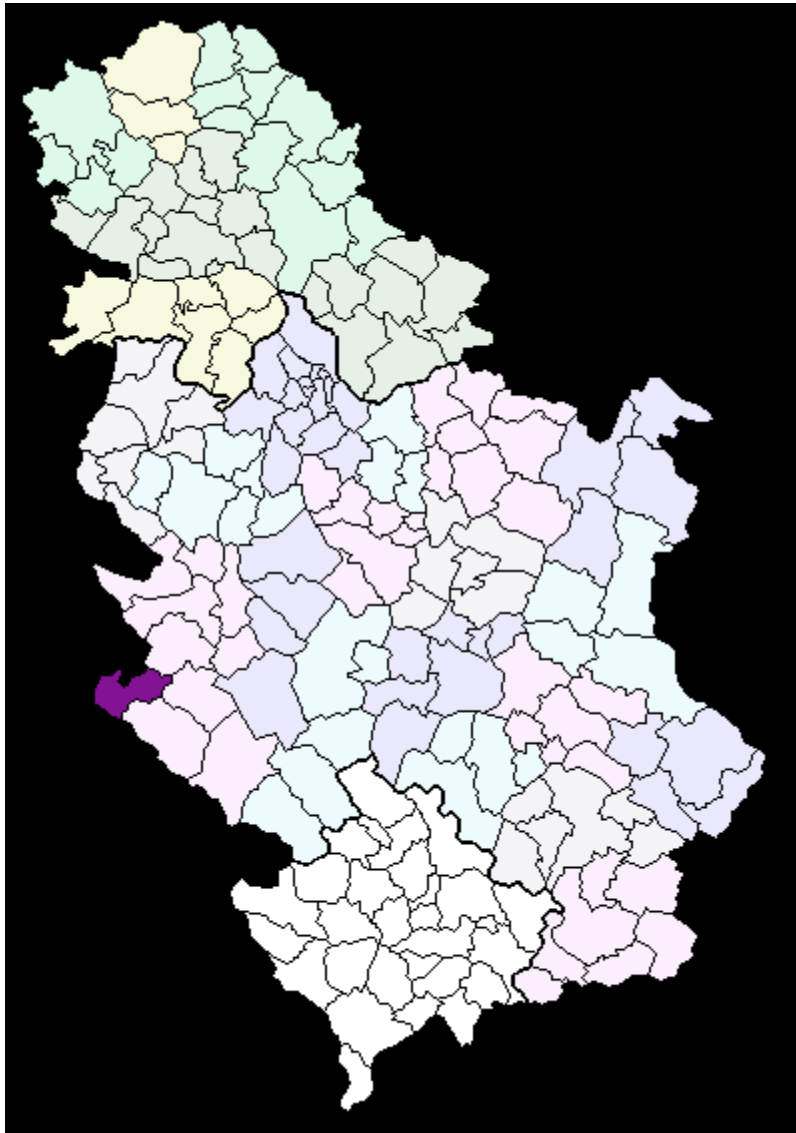

**Стратегија и Акциони план за младе
у Прибоју
2010 – 2013.**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ПРИБОЈ

Садржај документа:

- 1. Увод**
 - a) Информација о пројекту у оквиру којег је спроведен процес стратешког планирања
 - b) Париципативно стратешко планирање као приступ савременом планирању развоја заједнице
 - c) Приступ у процесу стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју
- 2. Ток процеса стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју**
- 3. Основне карактеристике општине Прибој**
- 4. Опис стања младих у Прибоју**
- 5. Резултати партиципативног процеса планирања**
 - a) Општа запажања о стању у заједници са фокусом на младе
 - b) Стратешка улога и одговорност социјалних актера дефинисана кроз изјаве о визијама и мисијама, вредности и договорена понашања
- 6. Пресек стања младих и саме општине Прибој исказан кроз преглед резултата SWOT анализе**
- 7. Анализа програма, пројеката и услуга од значаја за младе**
- 8. Анализа међусобних очекивања социјалних актера и препоруке за будућу сарадњу**
- 9. Кључни елементи SWOT анализе и процена употребљивости њихових релација за доношење стратешких одлука**
- 10. Дефинисана питања кључна за будући развој младих у Прибоју**
- 11. Стратешке одлуке као одговор на препозната кључна питања**
- 12. Мониторинг и евалуација имплементације стратегије**
- 13. Акциони план - Матрице 1-4**

1. Увод

а) Информација о пројекту у оквиру којег је спроведен процес стратешког планирања

Пројекат „ Стратешко планирање и израда плана акције“ је пројекат Урбан Ин, а реализацију пројекта подржали су ОЕБС мисија у Србији...

Пројекат је имао за циљ да дефинише стратешке правце економског и социјалног развоја младих у Прибоју, и то на следеће начине:

- Подстицањем и омогућавањем учешћа представника младих и свих релевантних социјалних актера у процесу планирања
- Промовисањем сарадње свих сектора у процесу планирања и изградњом ефикасне мреже за међусекторску сарадњу
- Изградњом капацитета за унапређење положаја младих и заједнице у целини на локалном нивоу
- Промовисањем интегративног приступа у креирању и спровођењу програма чији је циљ унапређење положаја младих, као и у наступу према домаћим и иностраним фондовима.

б) Партиципативно стратешко планирање као приступ савременом планирању развоја заједнице

Стратешко планирање, као приступ у планирању развоја, систематичан је и логички вођен процес, који обухвата сагледавање и анализу свих елемената прошлог и садашњег деловања субјеката планирања, те дефинише развојне правце у складу са заједничким интересима свих актера процеса планирања, кретањима у окружењу и потребама заједнице. Циљ процеса је да допринесе развоју друштва уз поштовање демократских процедура и увођење праксе партиципативног планирања заснованог на одговорном управљању ресурсима и активном учешћу институција и грађана, што у реалитету значи стављање у функцију постојећих ресурса, улагање социјалног капитала у покретање промена, стварање нових вредности у заједници и подстицање одговорног односа према сопственом развоју.

Процес стратешког планирања је једним својим делом усмерен на едукацију учесника процеса о методама партиципативног планирања.

Комбинованим методама примењеним у процесу планирања настоји се успоставити комуникација са што већим бројем социјалних актера у заједници чије

присуство доприноси квалитету стратешких одлука и самог Стратешког, Оперативног и Акционог плана.

Усаглашени и у формату стандардизовани документ Стратешког плана у себи садржи и план развоја друштвене области усклађен са економским развојем заједнице. Документ је јаван и садржи систем вредности који заједница промовише и подржава.

Зашто планирање економског и социјалног развоја у истом процесу? Зато што:

- покреће иницијативе за повезане друштвене промене
- информише ширу јавност о планираном, усклађеном развоју заједнице
- подржава демократизацију процеса у друштву
- пружа могућност размене важних информација, знања и вештина у заједници
- подстиче развој нових услуга и укључује нове давоце услуга
- уважава међусобну условљеност економског и социјалног развоја
- усклађује просторно планирање и развој са принципима одрживог развоја
- отвара нове изворе финансирања

На основу резултата добијених на овај начин, ствара се основ за доношење планских одлука заснованих на чињеницама, било да се ради о одлучивању у односу на програме и услуге у заједници, капацитете заједнице, односе социјалних актера у заједници и финансијска средства у заједници.

с) Приступ у процесу стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју

Процес стратешког планирања за побољшање положаја младих на локалном нивоу предузет је као логични развојни корак и наставак имплементације усвојене Националне стратегије за младе и општег друштвеног опредељења да се предузму кораци и акције у циљу стварања услова који би омогућили побољшање положаја младих у друштву и осигурали им могућност директног утицаја и учешћа у животу и раду у заједници. Следствено томе, циљ Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју је да, у складу са препознатим стањем у заједници, ресурсима заједнице, потребама младих у односу на заједницу, као и потребама заједнице у односу на младе, креира и спроведе у стварност сет иновативних решења са циљем унапређења положаја младих у Прибоју, у свим областима друштвеног и економског живота.

Стратегија за унапређење положаја младих у Прибоју уважава међусобну условљеност економског и социјалног развоја. Економски развој је немогуће планирати без увида у социјално стање и креирање социјалне политике, која је уједно и „производ“ постојеће економске ситуације и транзиције. Истовремено, у тој истој економији се тражи и решење за постојеће социјалне проблеме.

Процес планирања унапређења положаја младих своје упориште налази и у следећим стратегијама: Национална стратегија запошљавања, Национална стратегија привредног развоја, Национална стратегија управљања отпадом,

Стратегија развоја стручног образовања у Републици Србији, Реформа здравственог и школског система, Стратегија развоја социјалне заштите, Стратегије за смањење сиромаштва у Србији, Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Србији, Стратегија развоја званичне статистике у Републици Србији, Стратегија реформе државне управе у Републици Србији.

Успешна реализација процеса стратешког планирања и имплементације Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју захтева мобилизацију социјалних актера у локалној заједници, изградњу њихових капацитета, а од посебног значаја је и укључивање самих младих у решавање проблема са којима се сусрећу, као и стварање услова за њихов развој, останак и ангажовање у заједници.

Такође, опште опредељење за децентрализацију свих система, отвара простор креирању програма, пројеката и услуга на локалном нивоу доприносећи њиховој економичности и бољој доступности крајњим корисницима, односно свим грађанима.

Приступ планирању био је:

- *Локални* – обухвата младе у локалној заједници и уважава локалне специфичности
- *Реформски* – део је свеукупних реформских процеса заснованих на европским стандардима развоја
- *Партиципативан* – укључује све битне актере процеса планирања
- *Утемељен* - на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама младих и заједнице
- *Ослоњен* – на савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење стратешких одлука
- *Прилагођен* - ситуацији на терену, актерима и позитивној промени која се жели остварити
- *Усмерен* - на свеобухватан развој утемељен на принципима децентрализације и одговорног управљања на нивоу локалне заједнице

2. Ток процеса стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју

Процес стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју спроведен је у периоду од априла 2009. до децембра 2009. године. У процесу стратешког планирања учествовали су представници различитих социјалних актера општине Прибој, значајни за сагледавање садашње ситуације положаја младих као и представници самих младих, као и за предлагање стратешких одлука које доприносе усклађеном развоју свих области друштвеног живота у заједници, различитих система и сектора, као предуслова за свеукупни економски и социјални развој младих и њихову пуну интеграцију у заједницу. .

Партиципативни процес стратешког планирања унапређења положаја младих у Прибоју вођен је по методама акредитованим код Републичког завода за социјалну

заштиту Републике Србије. Процес планирања су водили аутори акредитованог програма Нивес Радељић и Жељко Јовановић.

Листа учесника у процесу планирања налази се у прилогу.

Процес планирања (уједно и самог пројекта) спроведен је кроз следеће групе активности, односно кораке у планирању:

1. Упознавање носилаца планирања са процесом
2. Презентација пројекта и процеса учесницима и грађанима
3. Спровођење едукација представника социјалних актера, као подршка процесу
4. Имплементација процеса планирања уз примену партиципативних метода
5. Обрада добијених резултата
6. Израда стратешког документа по логичкој матрици
7. Презентација документа Стратегије и Акционог плана за младе

Вођење процеса одвијало се кроз радионичарски рад, обраду резултата радионица, презентације и састанке са представницима различитих социјалних актера на локалном нивоу, те израду Стратегије и Акционог плана за унапређење положаја младих у Прибоју.

Током процеса коришћене су савремене методе планирања. Резултати рада у малим групама затим су презентовани свима уз могућност додатних коментара и размене мишљења и информација, све до заједничког усаглашавања (консенсуса).

Power Поинт презентација коришћена је током рада за представљање укупног процеса планирања, као и за упознавање са појединачним методама планирања. Предлози учесника и резултати рада у групама током процеса такође су обрађивани и презентовани као основ за примену сваке следеће методе, односно корака током планирања.

У радионичарском раду примењене су следеће методе планирања:

- Упознавање са процесом
- Усклађивање очекивања учесника
- Дефинисање изјава о визији, мисији, и договарање система вредности
- SWOT анализа са елементима ПЕСТЕ анализе у односу на садашњи положај младих у локалној заједници
- Анализа стратегија, програма, пројеката и услуга од значаја за младе
- Анализа социјалних актера од значаја за унапређење положаја младих у локалној заједници
- Ревизија SWOT анализе
- Одабир четири главне компоненте у SWOT анализи
- Табела укрштања и процене релација (подручја акције, одбране, одлука и контроле штете)
- Дефинисање кључних питања за унапређење положаја младих у локалној заједници
- Дефинисање стратешких праваца развоја

- Провера налаза са партнерима и учесницима у процесу планирања
- Дефинисање стратешких одлука за Стратегију и Акциони План, структурираних у логичке матрице

Методe примењене у току процеса планирања имале су за циљ да:

- подстакну преузимање грађанске одговорности у процесима доношења одлука, дистрибуције средстава и сопственог просперитета
- допринесу објективном сагледавању садашњости и будућности
- допринесу реалном планирању у односу на расположиве ресурсе локалне заједнице
- граде капацитете социјалних актера за праксу договарања и одлучивања консенсусом
- допринесу преузимању одговорности за спровођење договореног
- у договореним правцима развоја шири круг социјалних актера препозна заједнички интерес
- допринесу примени усвојених метода планирања у свакодневном раду
- допринесу развоју индивидуалних и институционалних капацитета
- пруже могућност да се социјални актери међусобно боље упознају и превазиђу препреке у међусобној комуникацији и сарадњи

Очекивања учесника од процеса планирања, према њиховим исказима, била су:

- Да Акциони план дефинише положај и улогу младих у заједници
- Стварање системских решења која би омогућила побољшање положаја младих у свим областима друштвеног живота и обезбедила природну смену генерација
- Искористити предности укључења свих социјалних актера у израду Стратегије и Акционог плана за младе али и обезбедити да већи број младих учествује у овом процесу (млади треба да буду носиоци процеса а остали да помогну)
- Да млади преузму одговорност за креирање свог живота, да се постојећи потенцијал младих који постоји и усмери.
- Да се млади у већој мери укључе у израду пројеката и прибављање средстава за њихову имплементацију
- Да Стратегија и Акциони план дефинише смернице развоја и приоритете
- Да Стратегија и Акциони план буде усвојен од стране општинске управе
- Да Стратегија и Акциони план помогне стварању претпоставки за садржајнији живот за децу и младе како би остварили себе и остали у заједници
- Да Стратегија и Акциони план помогне у оснивању центра за младе као центра креативних садржаја
- Да млади кроз Стратегију и Акциони план искажу своје интересе и артикулушу их на јасан и начин доступан свим заинтересованим субјектима.

Резултати постигнути процесом стратешког планирања:

1. Заједнички је препозната потреба за усклађеним процесима стратешког планирања развоја у свим областима друштвеног и економског живота
2. Препозната је потреба за даљом демократизацијом и децентрализацијом што омогућава преузимање одговорности за сопствени развој
3. Препознати су и дефинисани расположиви локални потенцијали који треба да буду стављени у функцију развоја младих у заједници
4. Подржана је међусекторска сарадња свих важних социјалних актера на локалном нивоу кроз укључивање њихових представника у процес стратешког планирања
5. Документ Стратегије и Акционог плана за младе је структуриран по принципима логичке матрице, заснован на објективним методама процене и доношења одлука што омогућује да се следи логичан корак сопствене развојне фазе у којој се налазе млади и заједница у Прибоју као планска јединица
6. Документ (Стратегија и Акциони план структуриран у четири матрице) уједно су и основа за мониторинг и евалуацију спровођења плана. Процедуре мониторинга, евалуације и њихових носиоца дефинисане су током процеса планирања и саставни су део документа
7. Ојачани су капацитети учесника процеса планирања у знању и вештинама потребним за учешће у процесима планирања и имплементације планова

За потребе процеса планирања и обраду основних податка коришћена је и Стратегија развоја социјалне политике општине Прибој, Статистички годишњак, годишњи извештаји и информације добијене од стране институција и организација цивилног друштва. Обрађене су основне социо-демографске карактеристике општине Прибој. Начини прикупљања података важних за доношење стратешких одлука, по изворима и врсти, пратили су препознате потребе током процеса планирања. Обрађени су сви прикупљени подаци као и резултати састанака и радионица, и служили су као основ за доношење стратешких одлука.

3. Основне карактеристике општине Прибој

Општи подаци

Општина Прибој се налази у Југозападној Србији, у долини реке Лим. Територија општине Прибој регионално-географски припада старовлашком делу Србије. Административно, општина Прибој се налази у Златиборском округу. Граничи се са Босном и Херцеговином (општине Рудо и Чајниче), Црном Гором (општина Пљевља) док се у Србији граничи са општинама Пријепоље, Нова Варош и Чајетина. Прибој припада и области доњег Полимља. Смештен је у левкастом проширењу Лимске котлине, коју су окружене планинама Побијеником и Црним Врхом. Град се наслања на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 километара. Општина Прибој лежи на надморској висини од 385 м. Површина општине износи 552 км², што чини 9% укупне површине округа. Општина Прибој

има изразито планински карактер рељефа. Старовлашке планине Динарске планинске области пресецају долине река Лим, Увац и њихове притоке. Долина Лима се пружа правцем југ-север и она чини главну карактеристику рељефа. Котлина је густо насељена и у њој живи око 70% становништва општине. Долина Увца је паралелна са Полимљем. Део ове долине који припада општини Прибој веома је узак, стрмих страна и нема готово никакву комуникацијску улогу. Планине које се налазе на левој обали Лима су:

- Јаворје са врхом Обер (1.486 м)
- Побијеник са врхом Борак (1.423 м)
- Биц, највиши врх Голет (1.386 м)

Планина Црни Врх се налази са десне стране Лима. Има надморску висину од 1.188м.

Главни водени ток североисточне Црне Горе и југозападне Србије је река Лим са својим притокама. Река Увац је највећа притока реке Лим. Највећи део воде Лима и Увца је алогеног порекла и на територији општине Прибој нема ни једне њихове веће притоке. Од акумулација, на територији општине Прибој постоји хидроакумулација „Потпећ“, запремине 44 км³. Инсталирани проток воде је 165 м³/сек.

Територију општине Прибој карактеришу три основна типа климе и то:

- Жупска 440 – 700 м надморске висине
- Умерено-континентална 700 – 1.300 м надморске висине
- Планинска, преко 1.300 м надморске висине

Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних ветрова. Општина Прибој на својој територији нема саобраћајница у категорији магистралних путева и ауто путева, тако да регионални путеви чине путеве највишег реда. Главни комуникацијски канали су регионални пут Р-115 као главна веза југозападне Србије са Босном и Херцеговином. Ту је и пруга Београд – Бар, која спада у пруге првог реда. Пруга је електрифицирана у дужини од 25 км, и има три железничке станице.

Основне демографске и социо-економске информације

Резултати последњег пописа становништва општине Прибој указују, да је након периода раста броја становника општине, дошло до значајног пада који, у односу на претходни попис, износи 14,4%. Овај пад популације десио се током деведесетих година, и последица је миграција у ситуацији ратног окружења, тешке економске кризе и значајне деградације услова и квалитета живљења.

Структура становништва према полу

Што се тиче полне структуре становништва општине Прибој, може се уочити да је женско становништво незнатно бројније од мушког (0,8%). Интересантно је запажање да само попис становништва из 1991. године бележи већу бројност мушке популације у односу на женску.

Старосна структура становништва

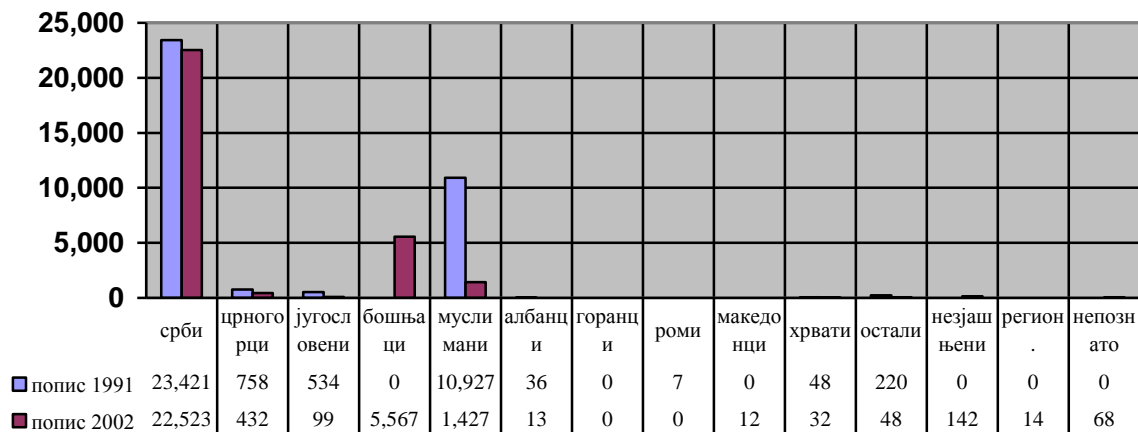
Пратећи старосну структуру, почев од 1971. године, доминантне старосне групације се померају од омладине ка средњим генерацијама. Тако, по попису из 2002. године доминира средња генерација (40 - 54 године), која чини 23,9% од укупног броја становника. Контингент младе популације у општини Прибој (популација млада од 20 година) је преполовљен током претходних деценија. Са учешћем од 45,7% у укупној популацији општине 1971. године, наведени контингент је спао на 24,6% укупне популације општине по попису 2002. године. Са друге стране, удео становништва старијег од 60 година је, у истом интервалу, значајно увећан. Наиме, учешће ове групе становника у укупној популацији општине се са 6,8% 1971. године попело на 18,7%. Имајући у виду ова поређења, као и негативан природни прираштај општине, који је 2005. године износио -2,5%, јасно је да општину Прибој карактерише проблем старења популације.

Попис	1971.	1981.	1991.	2002.
0-4	3.424	3.087	2.624	1.385
5-9	3.824	2.978	2.747	1.689
10-14	3.899	3.286	2.878	2.031
15-19	3.731	3.749	2.788	2.373
20-24	2.999	3.477	2.999	2.316
25-29	2.530	3.293	2.993	1.802
30-34	2.740	2.830	3.030	1.836
35-39	2.410	2.202	2.994	2.180
40-44	1.955	2.532	2.558	2.400
45-49	1.177	2.210	2.047	2.668
50-54	847	1.832	2.285	2.204
55-59	682	1.060	2.001	1.801
60-64	811	776	1.581	1.789
65-69	553	542	874	1.635
70-74	405	615	555	1.097
75 и више	436	627	802	951
непознато	125	104	195	220

Однос урбаног и руралног становништва

По попису рађеном 2002. године, рурално становништво чини 35,6% укупног броја становништва општине. Док знатно опада број сеоског становништва, градски центри бележе стални пораст броја становника јер се миграциона кретања одвијају на релацији село – град. Са друге стране, сеоске средине прати и депопулација због престанка билошког обнављања, али и због миграција становништва ка урбаним и другим подручјима атрактивнијим за живот и рад.

Етничка припадност становништва

Наведени статистички подаци показују да је у обе пописне године, са аспекта етничне припадности, доминирало српско становништво са учешћем од 74,1% у укупној популацији општине. Од осталих етничких заједница најизраженија је бошњачко -муслиманска популација чије је учешће у укупној популацији општине током деведесетих година забележило значајан пад са 30,4% 1991 на 23% 2002.

Запосленост

Процес реструктурирања и приватизације након 2000. године у циљу трансформације српске привреде утиче да се овај негативни тренд и даље настави. Стални пад запослености се одвија закључно са 2003. годином када је евидентиран пораст запослених. Ову појаву не треба мешати са објективним генерисаним растом запослености, већ, пре свега, са рестриктивнијом применом Закона о раду.

10000							
9000	8.669	8.352					
8000			7.332			7.008	
7000							6.690
6000				5.546	5.358		
5000							
4000							
3000							
2000							
1000							
0							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005

Запосленост – Структура

Година	Број запослених				Број запосл. на 1000 становника		
	Укупно	Жене%	Друштвени сектор	Приватни сектор	Укупно	Сви сектори	Индустрија и рударство
1999	8.669	38,9	8.412	257	240	233	145
2000	8.352	36,5	8.076	276	231	224	137

Година	Запослени		Запослени у пред.устан., задругама и ост.организацијама	Лица која самостално обављају делатност	Број запослених на 1000 становника	
	Укупно	Жене%			Укупно	Запослени у пред.устан., задругама и ост.организацијама
2001	7.332	36,3	7.040	292	203	195
2002	5.546	39,6	5.230	316	183	173
2003	5.538	41,2	4.994	364	177	165
2004	7.008	48,4	5.118	1.890	235	172
2005	6.690	43,7	5.019	1.600	227	173

Посматрајући структуру запослених, јасно се уочава тренд пораста лица која самостално обављају делатност што је, пре свега, последица поменуте рестриктивније примене Закона о раду али са друге стране и процеса приватизације предузећа у друштвеном сектору. Ипак, још увек велики проценат запослених у друштвеном сектору указује на слабост приватног сектора који још увек није способан да преузме иницијативу у привредним активностима.

Незапосленост

Стопа незапослености (уз благе осцилације) је у сталном порасту, тако да је 2005. године износила 50,6% док је 1999. године износила 37,5%, а одредена је као учешће незапослених у збиру запослених и незапослених. Овај податак треба условно узети у разматрање јер одређени број незапослених није пријављен на тржишту рада, док је, са друге стране, одређени број пријављених радно активан, али не и одјављен. Решење проблема незапослености треба пре свега тражити у успешном решавању процеса реструктурирања и приватизације великих привредних система, али и кроз стимулисање и подршку профитабилних предузетничких иницијатива.

8000				7.214	7.049	6.640	6.847
7000							
6000	5.192	5.937	5.883				
5000							
4000							
2000							

1000							
0							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005

Незапосленост – структура

Година	Укупно	Први пут траже запослење		Без квалификација		Жене		На 1000 становника	Стопа незапослености
		Укупно	%	Укупно	%	Укупно	%		
1999	5.192	4.939	95,1	1.955	37,6	2.925	56,3	144	37,46
2000	5.937	5.586	94,1	2.297	38,7	3.489	58,8	164	41,55
2001	5.883	5.306	90,2	2.081	35,4	3.284	55,8	163	44,52
2002	7.214	5.642	78,0	2.222	30,8	3.620	50,2	238	56,54
2003	7.049	5.487	77,8	2.128	30,2	3.449	48,9	233	56,81
2004	6.640	5.176	78,0	1.807	27,2	3.265	49,2	223	48,65
2005	6.847	5.343	78,0	1.972	28,8	3.391	49,5	233	50,58

Старосна структура незапослених, 2006

Старост	Укупно	%	Жене	%
До 18 година	23	0,34	15	0,22
19-25	1.188	17,73	515	7,69
26-30	988	14,75	508	7,58
31-40	1.743	26,02	943	14,08
41-50	1.581	23,60	894	13,35
50 и више година	1.176	17,55	416	6,21
Укупно	6.699	-	3.291	49,13

Старосна структура незапослених показује да је најбројнија категорија становништва 31 - 40 година старости (26,02%). Узимајући у обзир и незапослена лица старија од 40 година, добија се 67,15% становништва које је без посла а има преко 30 година. Разлог такве ситуације је повећање незапослености услед пропадања великих друштвених система и њихове приватизације када је велики број људи остао без посла.

Квалификациона структура незапослених, 2006

5000				
4500		4.431		
4000				
3500				
3000				
2500	2.020			
2000				
1500				
1000				
500			158	
0				90
	без квалификације	Средња стручна спрема	Виша стручна спрема	Висока стручна спрема

Структура насеља

Општина Прибој, према просторном плану Републике Србије (1996.) припада функционалном подручју Пријепоља. Општина Прибој заузима 9% укупне површине округа или 552 км², према попису из 2002 године има 30.283 становника и 33 насеља. Градском насељу Прибоја гравитирају сеоска насеља, којих има 32 (једно градско и 32 сеоска).

Општина Прибој се налази у југозападном делу Србије, у саставу Златиборског округа. Карактерише га специфичан географски положај, јер се налази на тремеђи између Србије, Црне Горе и БиХ. Због тога он представља важну везу Србије са северним делом Црне Горе и југоисточним делом БиХ.

Управо због таквог географског положаја, он је и значајно транзитно подручје. Прибој и његова околина активно су повезани са суседним општинама Србије, Црне Горе и БиХ. Преко Нове Вароши и Пријепоља повезан је на магистрални пут М21, којим се ово подручје повезује на северу са другим општинама у Србији (АП Војводина – Шабац – Ваљево – Пожега – Ужице), а на југу се наставља ка Црној Гори, преко Бијелог Поља, Мојковца, Колашина до Подгорице и даље до Бара. Регионалним путем је повезан преко Пријепоља са северном Црном Гором, а преко Увца са БиХ, док је преко Нове Вароши веза са Сјеницом и Новим Пазаром. Ову регију карактерише слична морфологија терена. Планинског је карактера, са дубоко усеченим долинама река Лим и Увац и флувио-денудационим површима са којих се уздижу планински масиви. Такав терен одредио је тип насеља ове општине тј. највећи број сеоских насеља је планинског, старовлашког типа (разбијена са великим бројем заселака), а градска и приградска насеља су се развила у долинама река. Историјско наслеђе и вишевековна изолација се огледају у традиционалном

(патријархалном)начину живота и у успореном развоју регије кроз векове, а и данас. Тако мрежу насеља општине Прибој карактерише велика дисперзност. Ипак, просторно-функционални утицај Прибоја се огледа у трансформацији насеља (**социо-економска, физиономска, функцијска, демографска**) насталој услед процеса урбанизације и индустријализације на једној страни, и деаграризације и депопулације на другој, а њихов развој детерминисале су демографска, функционална и морфолошка компонента.

Социо-економска трансформација насеља била је условљена променама у природном кретању становништва, његовом просторном и социјалном покретљивошћу и преласком из неразвијених у развијена подручја, а делом и у иностранство, из сеоска у градска насеља и из аграрних у неаграрне делатности. Главни носилац трансформације је урбанизација са својим фазама, које су се сукцесивно смењивале, што се одражава на промене у структури становништва и насеља. Ово подручје било је чисто рурално све до 1960. године. Његова урбанизација почиње између 1960-их и '70-их година XX века, иницирана индустријом која је лоцирана у градским насељима. У раној фази урбанизације и индустријализације, функције и становништво се концентришу у градском насељу, што условљава развој већег броја функција (по принципу кружне кумулативне каузалности), а повећан број досељеног становништва поспешује развој разноврсних терцијарних и квартарних делатности, ради задовољења њихових потреба. Тиме се увећава значај градског насеља и доприноси целокупном развоју подручја. У овој фази градско насеље је представљало половине развоја и као магнет су привлачила становништво из села и подстицала њихов трансфер из аграрних у неаграрне делатности. То је за последицу имало деаграризацију и депопуларизацију руралног залеђа и стварање дихотомије село-град. До демографске поларизације градског насеља долази између 1980-их и '90-их година XX века, а пошто се доселило фертилно и радно активно становништво, демографски раст их карактерише и у каснијем периоду. У сеоским насељима остаје старо становништво и долази до њиховог постепеног пражњења. У овом периоду се шири урбани утицај градова на насеља у непосредном окружењу и формира се периурбани прстен око сва три градска насеља (Прибој, Нова Варош, Пријеполје). Та насеља трпе највећу трансформацију. У неким се формирају индустријске зоне, у неким се интензивира стамбена градња и постају стамбене зоне у којима су настањени углавном дневни мигранти запослени у градовима. У њима су углавном присутна домаћинства са мешовитим извором прихода, смањује се број пољопривредног становништва и то указује на повећање степена урбаности ових насеља. У периоду кризе, од '90-их година XX века до данас, бележи се емиграција становништва на целој територији овог подручја, па и код градских насеља. Главни разлози за то су били економски, али постоје и бројни други, као што су: релативно једноставна понуда радних места, намогућност за стицање вишег и високог образовања, политички разлози, близина границе, мала могућност за задовољавање културних потреба и слично. Етничка и национална припадност је одредила правац кретања миграната: Муслимани се селе у Сарајево и Нови Пазар, а Срби највише у Београд, Ужице и Крагујевац.

Табела 1. Промена броја становника

Назив	1961.		1971.		1981.		1991.		2002.	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Прибој	26.147	100	32.548	100	35.200	100	35.951	100	30.283	100
градско	5.490	21	13.034	40	18.295	52	22.137	62	19.502	64
остало	20.657	79	19.514	60	16.905	48	13.814	38	10.781	36

Извор: Републички завод за статистику

У табели 1. се види промена броја становника по пописима и како је урбанизација условила пораст броја становника све до '90-их година XX века, када наступа период стагнације, али и смањења броја становника, услед опадања наталитета и емиграције условљене стагнацијом у развоју општина. Такође се види да градско насеље највише партиципира у демографском порасту (повећава се проценат урбаног становништва), а у селима се бележи стални пад. Значајан пад наталитета у сеоским насељима бележи се у периоду од 1981. до 1991, јер се иселјава младо и радно способно становништво, па су села насељена претежно старим становништвом. За ова насеља је карактеристична тотална депопулација. У градским и приградским насељима долази до демографске експанзије. У периоду од 1991-2002. изражена је емиграција, пад наталитета и пораст морталитета. То је утицало на смањење укупног броја становника, а емиграција није више ограничена само на сеоска насеља, већ је становништво почело да се иселјава и из градских насеља.

Ови процеси су условили и промене у демографској величини насеља. У табели 2 су издвојене четири категорије сеоских насеља за све три општине и приказано је како се мењао број насеља од 1971. до 2002. године која припадају одређеним категоријама насеља по величини.

Табела 2. Структура насеља по демографској величини

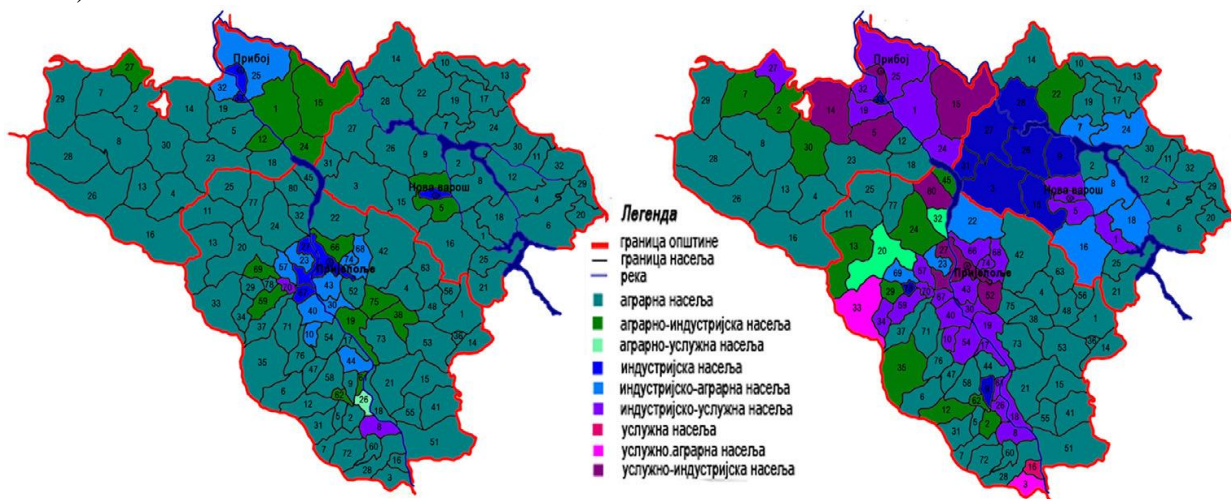
Оштина и година	Мала патуљаста до 250 ст.	Мала од 250 до 500 ст.	Средња од 500 до 1000 ст.	Велика преко 1000 ст.
Прибој 1971.	2	11	15	4
Прибој 2002.	16	12	1	3

Извор: Републички завод за статистику

Уочава се велика промена у структури насеља по демографској величини. Насеља средње величине, од 500 до 1000 становника, су преовладала 1971. године, а малих и нарочито патуљасто малих сеоских насеља било је веома мало. Након урбанизације, велики број сеоских насеља се празни и то се одражава на промену њихове величине. Данас преовлађују мала и патуљаста мала насеља, и то највише на територији општине Прибој, која има велики број насеља раштрканих на великој површини, претежно планинског карактера. Појава великог броја малих насеља је последица њихове изолованости у брдско-планинским пределима. Средња и велика насеља су мање-више урбанизована насеља, углавном приградска.

Функционална детерминанта развоја мреже насеља:

На простору функционалног подручја Пријепоља у периоду урбанизације и индустријализације, становништво и функције су се концентрисали у градским насељима. Тиме је отпочела функционална трансформација насеља. Све до 1970. године општински центри су били слабо развијени полифункционални центри, док су сеоска насеља била пољопривредна и монофункционална. Главни носилац развоја и трансформације овог подручја је индустрија и некадашњи гигант „Фабрика аутомобила Прибој“ (ФАП). Управо је ФАП у највећој мери подстакao трансфер становништва из примарног у секундарни сектор и прелазак чисто руралог подручја у индустријско-пољопривредно. Он је иницирао развој више мањих фабрика машинске и хемијске индустрије, које су давале полупроизводе за ФАП-ову линију производа (Полиестер, Слога, Ливница, Епоксид). Данас је ФАП у поступку реструктурирања, а нека од ових предузећа су под стечајем, такође у поступку реструктурирања или приватизације. (Рудић, Павловић, 1998.)

Скица 1. Функционални типови насеља 1971. и 2002. године

Подручје је до 1971. године било аграрног карактера, сем градских насеља која су била индустријска, и приградских која су била индустријско-аграрна и аграрно-индустријска. Услужних насеља готово да није ни било (сем Бродарева). Структура насеља је 2002. године знатно промењена. Нагло се смањује број запослених у примарном сектору:

- у Новој Вароши са 68,3% на 24,3%,
- у Прибоју са 51,5% на 17,9%, а
- у Пријепољу са 53,6% на 20,3%.
- Истовремено се повећава број запослених у секундарном сектору:
- у Новој Вароши са 22,9% на 45,1%,
- у Прибоју са 36,7% на 38,8% јер је већ '70-тих година велики број био запослен у индустрији,
- и у Пријепољу са 33,9% на 41,2%.
- Нагло се развијају и терцијарне делатности, што понајвише мења слику структуре насеља:
- у Новој Вароши са 8,8% на 30,6%,

- у Прибоју са 11,8% на 43,3%,
- и у Пријепољу са 12,5% на 38,5%.

Примећује се блага диверзификација сеоских насеља, што је израженије у приградским насељима и онима која се налазе уз неке важније саобраћајнице.

Примећује се према подацима из 2002. године и појава сеоских насеља, тзв. секундарних центара у којима су развијеније функције занатно више него у њиховом окружењу. Развој овог подручја управо и треба вршити по моделу микроразвојних нуклеуса, односно ових секундарних центара. Да би се постигла функционална трансформација сеоских насеља неопходно је у неким од њих развијати функције којима ће она вршити утицај на своје окружење и подстицати његов развој.

Извор: Мрежа насеља просторно функционалног подручја Пријепоља

Јавне институције и друге организације које делују у општини Прибој

Прибој има девет јавних предузећа и организација које је основала општина и која се финансирају из општинског буџета. Ова предузећа обављају многе изворне послове општинских власти, укључујући предшколско образовање, комуналне услуге и јавне радове.

Сва јавна предузећа имају директора и управни одбор. Директора и одбор именује Скупштина општине, па се често сматрају политичким наименовањима. Основне и средње школе и центри за социјални рад су институције на националном нивоу, мада их делом финансира општина. Стога, оне не подлежу истим механизмима извештавања и надзора као јавна предузећа. Очекује се да у блиској будућности центри за социјални рад постану општинске институције, као што се предвиђа Законом о локалној самоуправи из 2002.г.

Брига о деци и предшколско образовање

Предшколска установа „Невен“ пружа предшколско образовање деци од годину дана до 5 година старости. Такође спроводи сада обавезни предшколски припремни програм за децу узраста 5 и 6 година. Тренутно броји 61 запосленог. Финансирање обезбедује општинска управа из општинског буџета. Предшколске установе примају више средстава из буџета општине него било које јавно предузеће. Предшколско образовање у Прибоју се највише финансира по детету у односу на све околне општине.

Дирекција за изградњу града

Дирекција за изградњу града је задужена за просторно планирање, израду и працење урбанистичких планова и пројеката, припрему предлога и програма за уређење градског грађевинског земљишта и старање о локалним и некатегорисаним путевима. Тренутно има 13 запослених у Дирекцији: један директор, три администратора и девет службеника који се баве „основним пословима“.

Информисање

Прибој, као и Нови Пазар и Тутин, представља једну од општина у региону која има сопствене ТВ и радио станице. Прибој је друга општина по потрошњи на информисање, како у апсолутном смислу тако и по глави становника.

Туризам

Стратегијом одрживог развоја за период 2006-2011. утврђено је да је туризам један од четири стратешка приоритета општине Прибој. Тренутно Туристичка организација Прибој има два запослена, директора и саветника за маркетинг. Ова агенција описује своју улогу као промовисање туристичких потенцијала прибојске општине, подстицање туристичких програма у општини и пружање помоћи носиоцима туристичких активности. Туристичка организација је једна од организација која би могла да буде приватизована. Број евидентираних ноћења у општини је веома скроман, упркос дивној природи и знатном потенцијалу.

Спорт

По глави становника Прибој је други потрошач по величини од свих општина у окружењу.

Култура

У Прибоју постоје три културне установе које финансира општина: библиотека, дом културе и музеј. Прибој је, по глави становника, „најкултурнија“ од свих општина, судећи по потрошњи.

Комуналне услуге

Комуналне услуге у Прибоју пружа Јавно комунално предузеће Услуга . Ово предузеће пружа многе комуналне услуге у општини, укључујући водовод, чишћење улица и уклањање смећа, фекалну и кишну канализацију. Остале услуге, као што су грејање и одржавање зграда пружају и ДОО “ФАП-СТАН” и ДОО “Стан”.

Образовање

Основно и средње образовање су послови поверени од стране централне власти, те у теорији све трошкове покрива централна власт. Улога општина је да обезбеде и одржавају школске објекте, спроводе упис у школе и врше просветну инспекцију. Доношење наставног плана и програма и запошљавање наставника је у надлежности централних власти и финансира се одвојено. Пошто се расходи

општине углавном односе на школске зграде, њих најчешће одређују број, величина и стање школа, а не број ученика или наставника.

Центар за социјални рад

Општине играју релативно малу улогу у пружању услуга социјалне заштите и помоћи, али ће се та улога вероватно повећати, али она ће се повећати како реформе, које се сада спроводе, буду у потпуности имплементиране на општинском нивоу. Тренутно, Центар за социјални рад има главну улогу, а ово је локална канцеларија Републичког министарства за рад и социјалну политику.

Привредни субјекти

Предузећа

Према подацима Народне банке Србије на крају 2005. године у општини Прибој било је активно 102 предузећа. Од укупног броја предузећа 90,2% су мала, а затим следе средња и велика предузећа са 6,86% и 2,94% респективно. Ако посматрамо власничку структуру предузећа, 78,43% предузећа је у приватној својини (одређени број предузећа је и даље у поступку приватизације и реструктурирања), а затим следе предузећа у мешовитој својини - укупно 8,82%. Доминантан облик организовања су ДОО која учествују са 43,14% а затим следе ортачка друштва са 32,35% (33 предузећа). Процентуално највеће учешће у привредним секторима имају прерађивачка индустрија (32,35%) и трговина (26,47%) од укупно активних предузећа. Затим следе саобраћај, складиштење и везе (8,82%) и грађевина (5,58%) респективно.

Радње

По подацима Народне банке Србије у општини Прибој егзистира укупно 1.599 радње. Као што је то случај на нивоу Републике Србије, највеће учешће по секторима имају радње из области трговине (46,65%), транспорта (18,89%), сектора прерађивачке индустрије (8,88%) и угоститељски објекти (10,57%).

Велики привредни системи

Од 2000. године у Републици Србији траје започети процес транзиције коју карактерише завршетак процеса приватизације и даља либерализација цена и спољнотрговинског пословања. Носилац целокупног привредног развоја у општини Прибој била је корпорација ФАП АД Прибој. Ово предузеће, које је некада запошљавало 7.000 радника, данас запошљава око 1.500. Основна делатност овог система је производња камиона, приколица, специјалних возила и агрегата. У склопу корпорације је и пет зависних предузећа од којих три пружају услуге, а два су предузећа производног типа (ДОО Ливница и ДОО Аутоделови).

У предузећу „Полиестер“ претежна (основна) делатност је производња производа од пластичних маса. Предузеће је приватизовано.

Треба напоменути да је прехранбена индустрија у Прибоју представљена предузећем „12. јануар“, које је приватизовано 2005. године.

Мала и средња предузећа

У општини Прибој активно је 79 малих и средњих предузећа у приватном власништву (јануар 2006.године). Дакле, сектор малих и средњих предузећа у приватном власништву чини 97% свих предузећа у општини. Мала предузећа чине 93% предузећа у сектору малих и средњих предузећа.Приватна предузећа на територији општине Прибој су просечне старости 10 - 15 година и са једноставном организационом структуром – власник је уједно и менаџер. Највећи број малих и средњих предузећа налази се у сектору трговине (27) и прерадивачкој индустрији (33), што чини 76% од укупног броја малих и средњих предузећа у приватном власништву у општини Прибој.

Финансијске институције

У општини постоје 2 домаће банке (Комерцијална и Металс банка), стране банке (Банка Интеса, Војвођанска и Алфа банка), као и 2 осигуравајућа друштва (ДДОР Нови Сад и Дунав осигурање). Све финансијске институције су лоциране у граду Прибој.

Извор:Социо-економска анализа Прибоја

Основне информације о локалној самоуправи

Структура јавне управе

Органи јавне управе општине Прибој су: скупштина општине, председник општине и општинско веће.

Скупштина општине је представнички орган који врши основне функције локалне власти, утврдене Уставом, законом и Статутом општине. Скупштину чине одборници, који се бирају на општим и непосредним изборима, тајним гласањем. Скупштину општине чини 41 одборник.

За разматрање и решавање појединих питања из надлежности Скупштине општине, Скупштина општине оснива савете и комисије као стална радна тела.Савети Скупштине општине су: Савет за привреду, буџет и финансије; Савет за пољопривреду; Савет за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине; Савет за образовање, културу и спорт; Савет за развој и заштиту локалне самоуправе и Савет за запошљавање.Комисије Скупштине општине су: Комисија за избор и именовања; Комисија за представке и жалбе грађана и Комисија за прописе.

Председник општине је извршни орган. Бира се непосредним и тајним гласањем на четири године,у складу са Законом.

Општинско веће је орган који усклађује остваривање функције председника општине и Скупштине општине и обавља контролно-надзорну функцију над радом Општинске управе. Општинско веће има 9 чланова. Седницом Општинског већа

председава председник општине. Локална самоуправа је организована као јединствена служба и радом Општинске управе руководи начелник. Начелника општинске управе поставља Скупштина општине, на предлог председника општине, у складу са условима утврђеним законом. За свој рад и рад Општинске управе, начелник одговара Скупштини општине и председнику општине. У оквиру општинске управе организована су три одељења: Одељење за урбанизам, имовинско правне и комунално-стамбене послове, Одељење за друштвену делатност, финансије и буџет, Одељење за општу управу и заједничке послове и кабинет председника. У оквиру Одељења за урбанизам, имовинско-правне и комунално-стамбене послове налази се Одсек за инспекцијске службе, а у оквиру Одељења за општу управу и заједничке послове налази се одсек за скупштинске послове. Акт о организацији Општинске управе доноси Скупштина општине, на предлог председника општине, у складу са законом. Акт о унутрашњој организацији и систематизацији Општинске управе доноси начелник, уз са гласност председника општине.

Извор: локална самоуправа

4. Опис стања младих у Прибоју

Локална заједница суочена је са свим проблемима који се налазе и на републичком нивоу а који утичу на ситуацију везану за децу, младе и породицу.

Резултати које је Канцеларија за младе добила спроводећи анкету међу групом младих људи (17-28 година) у Прибоју, у периоду децембар 2008 јануар 2009 су алармантни:

- Преко 90% студената по завршетку студија не намерава да се врати у родни град
- 38% младих који не студирају, планирају да напусте Прибој
- 64% имају негативан став према ОЦД
- 19% су запослени
- 20% сматра да је образовни систем задовољавајући
- 65% сматра да је корупција прихватљива, ако је то једини начин којим решавају проблеме

Ово су забрињавајуће чињенице којих морамо бити свесни, на које морамо тражити одговоре и решења.

Један од узрока овог стања младих је и неактивизам, који је веома раширен проблем малих средина. Дани се проводе једнолично, без иницијатива. Када се ова чињеница споји са неинформисаношћу, онда се општа клима претвори у отпор идејама, новим процесима. Уколико се ови узроци не почну решавати, а потребе младих за већом иницијативношћу и локалним активизмом не почну задовољавати, будућност је суморна.

Област економије

Савет за запошљавање делује као скупштински орган и његов рад је дефинисан у областима:

- приоритета политике запошљавања на локалном нивоу за одређени период,
- утврђивање мера и програма за остваривање постављених приоритета и циљева,

- утврђивање људских и финансијских ресурса за њихову имплементацију,
 - идентификација носилаца активности,
 - обезбеђивање механизма за праћење развоја и утицаја мера,
 - прилагођавање приоритета и циљева потребама тржишта рада.
- Кључни проблеми када је у питању положај незапослених младих људи на тржишту рада у Прибоју су пре свега:
- слаба понуда радних места ,поготово, у производно-занатским и услужним занимањима;
 - мали број малих и средњих предузећа,
 - орјентисаност приватног сектора трговинско- угоститељско-услужним делатностима ;
 - технолошки вишкови;
 - неусклађеност образовног система са захтевима тржишта рада;
 - неадекватност стандарда занимања и образовања;
 - недовољна развијеност каријерног вођења и саветовања (професионална орјентација);
 - отежан приступ боље плаћеним радним местима;
 - низак ниво учешћа младих у одлучивању и руковођењу;
 - рад без пријаве у радни однос (рад на црно) ;
 - недостак индустријских зона на територији општине (просторних могућности) ;
 - немогућност конкурисања потенцијалних предузетника за субвенције и кредите код Фонда за развој због немогућности обезбеђења средстава као гаранције враћања кредита;

Годинама је у Прибоју био присутан тренд масовног запошљавања становништва у велике системе: ФАП, Полиестер, Братство-Јединство, Инкоп...Последично, становништво је од раног периода школовања било усмерено на уско дефинисане профиле образовања који су били тражени од тих система.По инерцији, стручне школе су и даље наставиле да школују кадрове металског, хемијског и електро смера, и поред тога што ти кадрови нису више потребни прибојској привреди.. Чињеница је да ти кадрови из школа излазе нестручни и неспремни за тржиште рада, углавном због немогућности да имају адекватну стручну праксу . Дакле, отежавајућа околност за младе који се први пут запошљавају је недостатак практичних знања, што им у значајној мери отежава запошљавање.

Раст незапослености у Прибоју је, у суштини, резултат негативног повратног дејства догађаја и утицаја из претходног пеиода:

- распад СФРЈ;
- ратног окружења и близина ратних дејстава;
- санкција;
- несигурности улагања;
- исељавање становника Прибоја;
- недостатак идеја и мотивације...

Савет за запошљавање од 2007 године спроводи програм „Новог запошљавања „ (финансијска подршка послодавцима који примају нове раднике) за чију реализацију је у 2007 одлуком скупштине издвојено 1.600.000,00 динара.Препорука за побољшање рада Савета за запошљавање је суфинансирање програма „Новог

запошљавања „ у 2010 години из средстава општине Прибој у износу од 1.300.000,00 динара, остала средства биће обезбеђена од ресорног Министарства.

Област образовања

У Прибоју постоји 6 матичних школа : основне школе (осам разреда) „Бранко Радичевић“, „Вук Караџић“ и „Десанка Максимовић“ у Прибоју, „Никола Тесла“ у Прибојској Бањи, „Благоје Полић“ у Кратову и „9. мај“ у Саставцима. Похада их укупно 2.209 ученика. Школе имају 10 истурених одељења са укупно 73 ученика. У основним школама у општини Прибој ради 233 наставника и 104 ненаставна радника.

Средње образовање у општини Прибој се одвија кроз наставу у два школама: Гимназија (428 ученика) и Машинско електро-техничка школа (709 ученика). Гимназија има природно –математички и језички смер, док у Техничкој школи постоји смер за машинство и обраду метала, за електротехнику и економију.

Обе школе се налазе у Прибоју, и немају истурена одељења по насељима у општини.

Подаци о броју одељења и ученика у средњим школама у Прибоју говоре да постоји велико интересовање за све образовне профиле, а највећи број ученика похађа наставу на друштвено- језичком смеру у Гимназији, и смеровима за машинство и електротехнику у Техничкој школи. У Гимназији ради 35 наставника и 7 ненаставних радника, док у Техничкој школи ради 64 наставника и 13 ненаставних радника. Последњих година, чест је случај затварања сеоских школа услед смањивања броја ученика. Постоји проблем опстанка општег гимназијског образовања, као и едукације кадрова за којима не постоји потреба у привреди.

Основна школа „Вук Караџић“ спроводи програм основног образовања. Школа има 800 ученика. Наставу спроводи 85 наставника. Школа располаже библиотеком од 18000 наслова.

Број уписаних ученика и оних који успешно завршавају

Школска година	Укупно ученика	Одличних	Врло добрих	Добрих	Довољних	Преведених
2005-2006	1023	425	256	205	41	1
2006-2007	950	392	246	178	27	/
2007-2008	865	396	213	160	20	/
2008-2009	819	365	205	149	21	1

Тренд смањења броја уписаних ученика је евидентан. О размерама тренда смањења броја ученика сликовито говори податак да је школску 1987/1988 похађало 2500 ученика.

Школа успешно сарађује са Црвеним крстом, Дечјим диспансером, Домом здравља, МУП-ом, Домом културе и осталим школама у граду.

Представници школе сугерисали су следеће предлоге за побољшање рада школа у односу на децу:

- Упознавање ученика и наставника са представницима локалне заједнице у циљу размене идеја
- Организовање тематских радионица или трибина ради ангажовања ученика у циљу побољшања рада школе

Машинско електротехничка школа спроводи програм средњег образовања за смерове: машинство о ибрада метала, електротехника и економија.

Број уписаних ученика за школску 2009-2010 годну је 607, што је благи пад у доносу на претходну школску годину коју је уписало 630 ученика, од чега је 607 успешно завршило школу (9 ученика завршних разреда прелази на ванредну наставу), а 14 је прекинуло школовање из разлога пресељења, нередовног похађања наставе, исписивања, удаје и искључења.

Од ваншколских активности најзначајнији је турнир у малом фудбалу „Спортом против дроге“.

Представници школе сугерисали су обнављање рада разгласа као предлог за побољшање рада школе.

Област социјалне заштите

Центар за социјални рад као институција система социјалне заштите спроводи социјалну заштиту на локалном нивоу у сарадњи са другим социјалним актерима у заједници.

На основу евиденције и документације која се води у Центру за социјални рад, као и на основу података из извештаја о раду Центра из 2008. године, укупан број корисника из категорије деце и омладине за 2008. годину био је 420 (укупан број корисника свих старосних група био је 1836). Овај број деце и младих разврстан је по следећим категоријама, како следи у табели:

Деца и млади по категоријама	Број
Без родитељског старања	3
Социо-материјално угрожена	216
Из породица са поремећеним пор. односима	79
Ометена у развоју	70
Са поремећајем у понашању	45
Остала деца и омладина	7
Укупан број деце и младих	420

Деци жртава породичног насиља као и ненасилном родитељу доступна је услуга збрињавања у Сигурној кући која у Прибоју функционише од 2004. године. Укупан број деце која су током 2008 године користила услугу збрињавања у Сигурној кући је 19.

Деци младима ометеним у психофизичком развоју пружа се услуга Дневног боравка у просторијама друштва МНРО. Услугом је обухваћено 17 деце, а радну и

окупациону терапију реализују учитељ и дефектолог. Деци је доступна и психосоцијална подршка као и психосоцијални третман.

Деци без родитељског старања, као и деци која се налазе на смештају у установама социјалне заштите доступна је услуга Становања уз подршку за младе који се осамостаљују. Стан намењен за ову услугу величине је трособног, потпуно је опремљен и налази се у Прибоју. Тренутно услугу користи једна млада особа.

У установи социјалне заштите на смештају се налази једно дете ометено у психофизичком развоју.

На смештају у хранитељској породици налази се троје деце без родитељског старања и то двоје предшколског узраста и једна млада особа средњошколског узраста. На подручју општине Прибој развијена је хранитељска заштита деце без родитељског старања. Овај вид заштите у хранитељским породицама које се налазе у општини Прибој, пружа се деци и младима из других општина (Пријепоље, Ивањица, Ариље, Нови Пазар, Сјеница). Тренутно се са подручја ових општина у хранитељском породицама у Прибоју налази 19 деце и младих.

Центар за социјални рад са професионалног становишта и на основу увида у стање у заједници сматра неопходним превентивне програме који се односе на злоупотребу психоактивних супстанци, алкохола и дувана, као и едукативне програме намењене препознавању и адекватном реаговању на злоставље је и занемаривање, на смањење вршњачког насиља, на конфликтну комуникацију, на усвајање здравих стилова живота.

Област здравствене заштите

Здравствену заштиту у општини Прибој пружа укупно 61 лекар : 17 лекара опште и специјалне медицине, 1 за борбу против ТБЦ, 2 за здравствену заштиту жена, 5 за предшколску децу, 2 за школску децу и омладину, 12 стоматолога и 2 дипломирана фармацеута. У просеку број становника на једног лекара је 483.

Здравствене установе у Прибоју су: Дом Здравља, Општа болница и Центар за рехабилитацију у Прибојској Бањи, а у њима је тренутно запослено 440 медицинских и немедицинских радника. Стационар Прибојске Бање пружа услуге комплетне физикалне терапије. У Стационару ради 40 радника у комерцијалном делу и 23 здравствена радника. Са аспекта капацитета, установе здравствене заштите у Прибоју не могу се похвалити добрим условима за рад и техничким капацитетима. Постојећа опрема је, у највећем броју случајева, застарела и недовољна. Потребно је издвојити значајна средства за улагање у реконструкцију објеката, замену постојеће опреме, као и куповину савремених средстава за потребе дијагностике и лечења пацијената. Проблем одрживости здравствене заштите се доводи у питање и због одласка медицинског кадра, али и недостатка средстава локалне самоуправе за потребе развоја здравства у општини. Постоје само две државне апотеке у граду: апотека „Стари Град“ и „Насеље“. Број апотека је недовољан, а њихово лоцирање у самом граду доводи у питање успешну реализацију фармацеутске здравствене заштите у удаљеним и забаченим насељима у општини.

Дом здравља Прибој пружа услуге здравствене заштите. У складу са препознатим значајем превентивног деловања, посебно када су у питању млади, Дом здравља је

предузео активности на оснивању Превентивног центра, који би поред осталих програма, имао и Саветовалиште за борбу против наркоманије. За ове програме Дом здравља располаже стручним кадром, али је проблем опремање Превентивног центра, због тешке материјалне ситуације у којој се налази Здравствени центар Ужице. Дом здравља је исказао спремност да се заједно са Канцеларијом за младе и другим социјалним актерима у заједници ангажује на прикупљању неопходних средстава за стављање у функцију Превентивног центра.

Дом здравља не располаже са подацима о броју пацијената, корисника опoјних средстава, јер ови пацијенти нису у обавези да се јаве службама Дома здравља, на основу чега би се могла водити евиденција ове врсте, али је на основу указане медицинске помоћи евидентно да је број ових пацијената знатно у порасту, и то код веома младих особа.

Област културе

Значајне културне институције у општини Прибој су: Дом културе, Завичајни музеј, КУД „ФАП“, Градска библиотека „Прибој“.

Градска библиотека Прибој ради као самостална установа културе од 1997. године и обавља делатност у све три организационе јединице: Нови Прибој (у простору од 271м/кв) огранак Стари Прибој (у простору од 75м/кв) и Бања (у простору од 20м/кв). У оквиру Библиотеке ради позајмно одељење у чијем саставу је дечје одељење и кафе библиотека, депо књига, читаоница са завичајним одељењем. Библиотека се не бави издавачким радом. Према књизи инвентара, закључно са 31.12.2008. године, Библиотека поседује 38711 библиотечких јединица. Библиотека је прикључена на интернет. У 2008. години Библиотека је имала 582 члана, укључујући и младе. Попуст на чланарину имају ђаци и студенти.

У оквиру културно просветне делатности Библиотека одржава стручна предавања, промоције књига, књижевне вечери, као и продајне изложбе књига. У циљу промовисања библиотеке као ризнице знања и могућности коришћења и примене знања, посебно од стране младих, Библиотека организује све облике јавних презентација, као што су јавне промоције књига, едукативна предавања и слично. У те сврхе Библиотека располаже простором читаонице који прима 50 посетилаца и ограђено унутрашње двориште, аулу, са додатних 50 места.

У току процеса планирања, представници Библиотеке су изразили спремност и позвали Канцеларију за младе да заједно раде на промовисању Библиотеке, начина рада и организације, приступу фондовима и њиховом коришћењу, са превасходним циљем укључивања младих у рад Библиотеке како би се што боље упознали са могућношћу примене знања и креирања различитих програма. Библиотека посебно предлаже сарадњу у оквиру завичајног одељења са циљем промоције завичајних стваралаца из редова младих.

Област спорта

У општини је активно 17 спортских клубова. Заступљене су готово све популарне спортске дисциплине. Најзначајнија спортска друштва, према оствареним

результатима,су: Рукометни клуб „Прибој“, Фудбалски клуб „ФАП“, Кошаркашки клубови „Полиестер“ и „Јумп“ и Карате клуб „ФАП“ „Спортски центар“ Прибој располаже са фудбалским стадионом капацитета 10.000 гледалаца, помоћним теренима и објектима. Градска спортска дворана има изграђене трибине и капацитет од 2.500 места за седење.Најзначајније спортске манифестације у општини Прибој су: Новогодишњи турнир у малом фудбалу, Меморијални карате турнир „Драган Бјелић“ и остале периодичне спортске манифестације.Услед тренутне економске ситуације, финансирање спортских клубова у општини Прибој представља значајан проблем.

У општини Прибој делују спортске организације и одржавају се спортске манифестације које окупљају и ангажују младе. Спортски савез обједињује 17 спортских клубова који делују као засебни правни субјекти. Спортски центар Прибоја делује као општинска установа. Школски спорт је организован на начин да свака школа има Актив који самостално делује (1500 деце је укључено у разне спортске активности). Прибој је једна од општина која највише издваја за спорт.

Деловање локалне самоуправе у односу на младе

Институције власти локалне самоуправе раде на стереотипан и превазиђен начин,са сиромашним развојним садржајем за младе људе општине Прибој,који једва да задовољава основне потребе младих људи.Активно учешће младих људи у локалним институцијама скоро да и не постоји.Алармантно је стање код младих који су радно и образовно неактивни, да су потпуно пасивни и да очекују да им неко други задовољи потребе и реши питање егзистенције.Поред редовног школовања присутна је незаинтересованост младих да стичу додатна знања,да се професионално усавршавају,да се укључе у додатне едукације, преквалификују, доквалификују. Паралелно са целом до сада наведеном проблематиком, млади људи, потпуно недовољно учествују у друштвеном и политичком животу локалне заједнице и региона. Недостаје им свест да било шта сами могу да промене, да имају утицај на своје окружење, као и са решењем проблема које наводе као своје (недостатак квалитетног образовања, запослења, путовања, културне понуде, инфраструктуре и других животних потреба).

Одлуком скупштине општине Прибој 18.12.2008 године формирана је Канцеларија за младе у којој се обављају послови који се односе на подстицање младих да се организују, удружују и учествују у друштвеним токовима, послови заштите интереса младих и помоћ у остварењу њихових интереса, сарадње са омладинским удружењима у њиховом раду, подстицању и остваривању сарадње која се односи на омладину и улогу младих на територији општине Прибој.У периоду од октобра 2008 до октобра 2009 године на територији општине Прибој реализовали смо 7 пројеката у сарадњи и партнерству са организацијама цивилног друштва и међународним организацијама.

Локална самоуправа у служби грађана, пројекат подржан од Олоф Палме међународног центра. Пројекат се бави односом грађана и чланова градске скупштине, колико су грађани упознати са њиховим правима и обавезама у складу са новим законским регулативама, предлозима за побољшање управе и иновације у процесу надгледања, анализом структуре запослених у општинским службама које се односе на образовање, старост, пол као и на партијску структуру унутар тела општинске администрације.

Младост за европску будућност, пројекат подржан од Министарства омладине и спорта. Циљ пројекта "Младост за европску будућност" је оснаживање, подршка и повећање капацитета омладинских НВО и неформалних група за активније учешће у решавању проблема младих у локалним заједницама, као и у подизању свести о неопходности укључивања младих у демократске процесе с циљем бржих интеграција у ЕУ. На достизању наведеног циља радимо кроз методолошки различите пројектне активности - едукацију, консултативни процес, реализацију малих локалних пројеката и кампању.

Моја звезда за Европу, пројекат подржан од УСАИД-а и Института за одрживе заједнице. Циљ пројекта је повећање способности младих људи, група и организација да допринесу развоју локалне заједнице, као и подизање свести о неопходности стратешког бављења младима као једног од услова за укључивање у европске интеграције.

Волонтирај, не фолирај, пројекат подржан од Министарства омладине и спорта. Циљ пројекта "Волонтирај, не фолирај" је да, кроз методолошки различите пројектне активности - едукацију, кампању, успостављање локалних волонтерских центара и организовање волонтерских акција - оснажи, подржи и повећа капацитете омладинских НВО и канцеларија за младе за рад са волонтерима, као и да подигне свест грађана о значају волонтерског рада за волонтере, организације и за целу локалну заједницу, као и о волонтирању као виду учешћа младих у јавном животу.

Одговорност за будућност, пројекат подржан од Министарства омладине и спорта. Циљ пројекта је да повећа ниво будности и знања ученика средњих школа и виших разреда основних школа о значају заштите животне средине и принципима одрживог развоја реализацијом вршњачког образовања.

Знањем за здраву младост, пројекат подржан од Министарства омладине и спорта. Циљ пројекта је унапређење здравља младих програмом вршњачке едукације о превенцији болести зависности и заштити репродуктивног здравља адолесцената који се реализује у складу са Националним стандардима о вршњачкој едукацији за младе.

Ради праве ствари, пројекат подржан од Министарства омладине и спорта. Циљ пројекта побољшање техничких и људских капацитета Канцеларије за младе Прибој.

Деловање организација цивилног друштва у односу на младе

У општини Прибој евидентирано је постојање 16 организација цивилног друштва, од којих 2 до 3 активно делују, посебно је активна Женска иницијатива и ЕдуктПлан.

Удружење грађана „ ЕдуктПлан-Прибој „ је основано 25.02.2006 године.

Циљеви и задаци удружења грађана су:

- 1- Израда стратегије одрживог развоја туризма у овом крају у складу са законом
- 2- Залагање за оживљавање сеоских домаћинстава код надлежних институција
- 3- поштовање и неговање људских права у складу са законом
- 4- развијање међуверских и међунационалних односа
- 5- поштовање женских и грађанских права и слобода у складу са законом
- 6- помоћ у стварању социјалног, економског и политичког окружења у којем би НВО могле оптимално функционисати
- 7- организовање хуманитарних, културних и спортских активности у складу са законом на непрофитној основи
- 8- помоћ старим особама у сарадњи са надлежним институцијама
- 9- сарадња са другим организацијама у земљи и иностранству које заступају исте или сличне идеје
- 10- сарадња са дијаспором
- 11- помоћ младима при запошљавању у сарадњи са надлежним институцијама
- 12- анкетирање грађана за потребе организације
- 13- израда мап града (издавање релевантних брошура у складу са законом
- 14- саветодавне услуге потенцијалним предузетницима, примерене потребама и условима на непрофитној основи
- 15- заштита животне средине у сарадњи са надлежним институцијама

Најзначајнији пројекти и резултати пројеката:

2006 - Санација школског објекта у спортско рекреативни центар за младе Прибоја и околних места. Пројекат подржан од стране Царе међународне фондације из БиХ. Организовање школе у природи за средњошколце из Прибоја и спортско-рекреативне наставе.

2007 - Израда стратегије одрживог развоја Општине Прибој. Пројекат подржан од ПРО Фонд за учешће грађана.

Усвојена Стратегија одрживог развоја Општине Прибој од стране локалне Скупштине општине.

2007 - ПАРТНЕРСТВО ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА И ОМЛАДИНСКОГ АКТИВИЗМА У ПОДРУЧЈУ РИЈЕКЕ ДРИНЕ.

Обезбеђивање одрживости, очување и изградња културног и друштвеног окружења са којим је туризам повезан. Управљање вредностима младих из различитих етничких група и њихово равноправно учешће у планирању развоја и пружању туристичких услуга.

2008 - Шта је Европа, пројекат на тему промовисања суштинских европских вредности, пројекат подржан од стране Министарства омладине и спорта.

Након семинара успостављени су канали комуникације са ђачким парламентима

из суседних општина који сада активно учествују у друштвеним процесима као организоване групе, размењујући искуства и идеје, планирају активности... Делују кроз разне институције, неформалне групе, форуме на интернету, политичке партије, невладин сектор, локалне часописе и штампу, јавно заговарају и траже системско решавање проблема младих од власти локалних самоуправа у 6 општина: Прибој, Нова Варош, Пријепоље, Сјеница, Тутин и Нови Пазар.

Започете су активности отварања канцеларија и доношења акционих планова за младе у овим општинама као резултат активности пројекта.

2008 - Учешће грађана у процесима доношења одлука на локалном нивоу. Пројекат одржан од стране ПРО Фонда.

Млади из општине Прибој, деелови будуће социјалне и политичке елите, едуковаће се и оснажити да постану активни грађани који су спремни, вољни и свијесни своје моћи и снаге да утичу на друштво у коме живе и да имају осећај одговорности за друштво и друштвене процесе. Такође, овим пројектом очекујемо следеће резултате:

- Грађење самопоуздања, кроз искуство, неопходно за заговарање личних интереса и права
- Подстицање на размишљање о потребама заједнице у којој живе
- Охрабривање младих да слободно изразе своје критичко и креативно мишљење, чиме би унапредили свакодневни живот у својој средини
- Едукација младих вјештинама јавног заговарања, ненасилног решавања конфликта
- Стицање неопходних вјештина комуницирања са особама другачијег мишљења

Идентификовање најважнијих потреба младих и упознавање представника локалне самоуправе о тим потребама.

2009 - Отварање Канцеларије за младе у општини Прибој. Активност подржана од стране Министарства омладине и спорта и локалне самоуправе.

Предлози за побољшање:

Ставити у функцију младих, школски објекат ОШ 9 Мај у Бучју, како би млади имали спортски, рекреативни и едукативни објекат по узору на Истраживачки центар Петницу.

Удружење грађана „ Женска иницијатива „ је основана 2000 године.

Мисија: промоција женских људских права, едукација и оснаживање жена и омладине за укључивање у савремене друштвене токове.

Циљ:

-подизање свести о женским људским правима жена, омладине и грађана путем радионица, семинара, кампање

- Оснаживање жена и омладине (економско, политичко...), едукацијом у сарадњи са институцијама

-Учинити видљивим сваки вид дискриминације жена

Партнери: Локална самоуправа, Центар за социјални рад, Национална служба запошљавања, школе и НВО у Србији

Капацитети:10 чланица едукованих за управљање НВО и писање предлога пројекта као и управљање пројектима,6 као тренерице радионица,2 за вођење кампање,2 за финансије, 2 преводиоци.

Године 2001. реализован је пројекат „**Курс информатике и енглеског језика**“ за незапослене девојке , који је подржан од Фонда за отворено друштво. (35 девојака)

2002.обновљена је реализација истог пројекта. (32 девојке)

Циљ пројекта: Повећање могућности запослења путем обуке.

Резултати: По завршетку курса запослило се 8% обучених девојека.

2002. је реализован пројекат „**Различите, а једнаке – на путу у нови свет**“.

Циљ пројекта: Повећање активизма девојака у борби за женска права.

Резилтати пројекта: Освешћене и едуковане девојке за промоцију женских људских права.

- **2003/2004** наставак програма „**Различите, а једнаке – на путу у нови свет**“.

- Укључивање и мушке популације у активизам за женска права.

2004. Пројекат „**Заједно за Клуб младих у Прибоју**”. Подржан је од Фонда за отворено друштво.

Циљ Пројекта: Лобирање за отварање Клуба младих у Прибоју.

- **2005.** реализован пројекат „**И ми се питамо**“ намењен девојкама од 18 – 25 година.

- Подржан од Глобалног фонда за жене из Америке.

- Циљ пројекта: Повећање активизма младих девојака.

- Резултати: 18 девојка је укључено и активно раде у НВО организацијама.

2005. **Креатори сопственог живота**, који је финансирала Светска банка.

Циљ програма: Поспешивање активизма младих Прибоја у развоју Локалне заједнице.

2006. Реализован је пројекат „**Школа за демократију**“ подржана од стране Америчке амбасаде у Београду,намењен школској омладини

Поред тога одржано је доста акција,дебата,кампања и округлих столова намењених омладини(мултиетичност, Европске интеграције,превенција вршњачког насиља итд.)

Предлози за побољшање од стране организације.

Време је да млади који су већ едуковани за младе лидере ,узму судбину у своје руке , организују се и буду активнији у борби за побољшање свог положаја.

5. Резултати партиципативног процеса планирања

а. Општа запажања о стању у заједници са фокусом на младе

На основу добијених резултата из процеса планирања, могуће је изнети општи преглед стања, на следећи начин:

Учесници процеса су истакли да се општина Прибој суочава са изузетно тешком економском ситуацијом, која се најбоље огледа у чињеници да само једна велика фирма ради (ПОЛИЕСТЕР), и мањи број мањих и средњих прдузећа, означавајући

Прибој заједницом сиромашних грађана и пензионера, не само у урбаној средини где грађани након престанка рада индустрије, посебно ФАП-а често немају средстава ни за „голи живот“, већ и на селу где је стање такво да се ни од пољопривреде не може боље живети, тако да и људи на селу зарађују само за пуко преживљавање. Оваква ситуација је условила да млади интензивно напуштају Прибој у потрази за бољим условима живота и рада, да већина оних који су у средној школи већ сада планира да оде. Утолико су већа очекивања од израде Стратегије и Акционог плана за младе и ефеката његове имплементације на младе и заједницу у целини.

в. Стратешка улога и одговорност социјалних актера у процесу развоја младих у заједници кроз изјаве о визијама и мисијама

Изјава о визији

Прибој је уређена заједница која пружа системске услове за одрастање деце и младих, као оквир који подржава развој појединца и његову различитост, негује толеранцију и међугенерациску подршку.

Кратка изјава о визији: Од псеудо заједнице до изворног поимања заједнице.

Мисија младих – изјава

Ђачки парламент и Канцеларија за младе ће радити на упознавању младих са њиховим правима, заговарати у заједници за остварење права младих, анимирати људе у заједници да се укључе у рад са младима и помогну им да артикулишу своје приоритете и представе их заједници, као и на обезбеђивању подршке у заједници за креирање и спровођење програма и пројеката за младе.

Ђачки парламент ће посебан напор инвестирати у развој и рад институције ђачког парламента.

Канцеларија за младе ће радити на масовном укључивању младих у акције у заједници у свим аспектима друштвеног живота, старати се да акције буду имплементирани у складу са плановима, имплементирати Акциони план за младе укључујући мониторинг и евалуацију.

Мисија институција локалне самоуправе - изјава

Активно ангажовање свих органа локалне самоуправе у решавању проблема младих у свим областима друштвеног живота које утичу на младе (образовање, спорт, култура и сл.) као приоритета заједнице и обезбеђивање финансијске подршке из средстава локалне самоуправе за програме и пројекте намењене младима.

Мисија ОЦД - изјава

Организације цивилног друштва ће саслушати, саветовати, мотивисати и подржати младе у планирању и спровођењу акција у заједници.

Мисија Спортски савез - изјава

Спортски савез ће у сарадњи са другим организацијама у спорту и школским спортом радити на укључивању младих у спортске активности у циљу физичког

оспособљавања деце, промоције и примене здравог начина живота и фокусирања младих на спортске садржаје. Активности ће бити усмерене и на организовање регионалних и међународних спортских манифестација и обезбеђивање учешћа младих на њима.

Мисија Центар за социјални рад - изјава

Центар за социјални рад ће наставити да пружа подршку сиромашним породицама као и рад на превенцији болести зависности.

Вредности и договорена понашања

Вредности	Опис понашања које подржава вредност
Искреност	Говорити истину без обзира на последице Искреност је увек вредна ризика, искрен значи бити искрен према себи (самоувид и суочавање) и према другима.
Разумевање	Чути друге, разумети њихове потребе, жеље, хтења.
Одговорност	Одговоран човек је посвећан, улаже себе у испуњење преузетих обавеза и преузима одговорност за резултат. Планира и делује на организован начин.
Поштовање	Испуњавање преузетих обавеза и преузимање одговорности за ток и резултат рада.
Поштење	Поштовати себе како би могли поштовати и друге. Поштујемо себе када верујемо у своју вредност, поштујемо друге када их волимо, ценимо и када смо толерантни.

Учесници процеса истичу да је заједница суочена са потпуном апатијом грађана укључујући младе и потпуном вредносном дезоријентацијом, стањем у коме су млади изложени погрешним узорима, као што су наркодилери који се у општој несташици размеђу новцем и другим материјалним добрима стеченим на незаконит начин. Урушен систем вредности је даље, један од основних узрока потпуне незаинтересованости младих за волонтерски ангажман.

6. Пресек стања младих и саме општине Прибој исказан кроз преглед резултата SWOT анализе

Применом SWOT анализе са елементима ПЕСТЕ анализе добијен је обједињен и од учесника дефинисан преглед снага и слабости у ресурсима. Такође су дефинисане прилике које погодују развоју младих и развоју заједнице у целини, као и препреке у ширем окружењу које могу представљати ризике за имплементацију Стратегије и Акционог плана за младе. Резултати SWOT анализе укључују информације из политичке, економске, социјалне, технолошке и еколошке области (ПЕСТЕ анализа), у мери у којој су учесници проценили да су у корелацији са укупним будућим развојем општине Прибој.

SWOT анализа

<p>Снаге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Људски ресурси младих, првенствено младих средњошколаца из разлога што се они углавном задржавају у заједници • Постојање Канцеларије за младе, Ђачког парламента и других институција и организација које се баве младима • Постојање установа културе • Стручна знања Центра за социјални рад за рад са младима (превентивни рад и заштита) • Постојање ОЦД (од 16 ОЦД 2 до 3 активно делују, посебно Женска иницијатива) • ЕДУКТ ПЛАН – едукација младих на теме: трговина људима, болести зависности, злостављање и занемаривање вршњака. Вршњачка едукација, коју држе млади који су стекли лиценцу • Црвени крст, програми едукације младих • Друштво за церебралну и дечију парализу • Друштво за ментално ометене особе које има и дневни центар • Спортске организације и спортске манифестације. • Археолошки локалитети као основа за развој истраживачких центара и едукативних програма у Прибоју по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Приликама код 	<p>Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одлазак младих из Прибоја • Непостојање институционалног оквира за решавање проблема младих, као и недостаци у функционисању постојећих институција (Нерешен статус Канцеларије за младе) • Ђачки парламент није у функцији у појединим средњим школама (проблем чини и необавезност постојања овог организационог облика младих у основним школама што доводи до тога да млади немају прилику да се пре средње школе упознају и припреме за рад у Ђачком парламенту) • Слаб одзив младих на програмиме и активности, укључујући и програме Националне службе за запошљавање • Лоша опремљеност школа • Непостојање програма неформалног образовања • Нема волонтерског рада у заједници • Недовољна подршка и занемаривање аматерског спорта, посебно јуниорских селекција • Недовољна сарадња школа и спортских асоцијација • Деца са инвалидитетом нису укључена у спортске активности • Недостају иновације у култури, посебно у културне програме за младе, а недовољно је и музичких и ликовних активности у заједници
---	---

<p>Ивањице</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са Националном службом за запошљавање у области омладинског предузетништва 	<ul style="list-style-type: none"> • Дом Здравља не спроводи у школама едукацију младих људи о превенцији болести зависности. Исто то не ради ни полиција која има стручно лице задужено за проблем наркоманије. • Општина не показује довољну спремност да обезбеди средства на име учешћа за пројекте • Недовољна је повезаност институција у области рада са младима
<p>Прилике</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Приликама код Ивањице) • Постојање стратегија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе • Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу намењени младима • Постојећа иницијатива ОЦД из Црне Горе за рад на заједничким пројектима 	<p>Препреке</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сиромаштво шире заједнице, смањена средства од стране државе • Лоша повезаност, како са општинама у окружењу тако и са суседним општинама ван земље (БиХ и Црна Гора) као и велика удаљеност од Београда • Непризнавање неформалних програма обуке • Недовољна подршка ресорних министарстава као последица великог уплива политике у односе локалних и републичких органа.

CWOT анализа је показала да постоје капацитети заједнице који нису уопште у функцији или су само делимично у функцији, као и да упркос свеукупно веома тешкој ситуацији у заједници и неприликама из окружења, постоје слабости у самој заједници које су под њеном контролом и које би се додатним напором могле исправити и као такве ставити у функцију коришћења прилика које постоје.

7. Анализа програма, пројеката и услуга од значаја за младе

Анализиране су оне стратегије, програми, права и услуге различитих социјалних актера, а који су процењени као важни за развој младих а тиме и заједнице у целини, било да су саставни део садашњег деловања социјалних актера или су у фази планирања њиховог будућег деловања. Резултати анализе у себи садрже информације о квалитету програма, пројеката и услуга, из чега следе и смернице за превазилажење уочених недосатака.

У ту сврху, као инструмент за анализу, коришћена је табела прилагођена потребама процеса планирања и учесницима процеса. У колони процене о наставку програма, пројекта или услуге, коришћени су следећи знакови: стрелица ↑ значи наставити програм, пројекат или услугу, симбол 0 значи да је престала потреба за програмом, пројектом или услугом, односно да је испуњена њихова сврха, и стрелица ↓ значи да се ради о програму, пројекту или услузи које треба укинути, јер ресурси који се улажу не постижу планирани резултат.

Анализом нису обухваћене сви програми, пројекти и услуге на терену већ само они који су од стране учесника препознати важнима за унапређење квалитета живота младих у заједници.

Следи табела са резултатима анализе:

Анализа и процена

(до) садашњих програма, пројеката и услуга од стране младих и свих социјалних актера-рад у великој групи

Програм/услуга/стратегиија	Наставити/ Укинути ↑ 0 ↓	Оцена 1-5	Образложење оцене
Стратегије			
Омладинско предузетништво	↑	Немогуће је оцени ти програ м	Позитивно: - програм је одличан, квалитетни су полазници, одлична промоција у медијима Негативно: - млади су базично незаинтересовани за учешће у програму, зашта се као један од разлога наводи лоша привредна ситуација која дестимулативно утиче на размишљање о предузетништву. Препорука: Неопходно је истажити зашто су се млади у тако малом броју одазвали на овај програм и осмислити начине који би мотивисали младе да партиципирају.
Становање уз подршку	↑	5	Позитивно: - помаже осамостаљивање младих без родителског старања - повезаност сва три сектора и младог човека који наставља студије као корисника - адекватно коришћење постојећих капацитета ЦСР за пружање ове услуге, стручних и стана за смештај Препорука: Увести програме већ од 14 године на промени ставова у односу на сопствену одговорност
Саветовалиште за младе у организацији Центра за социјални рад	↑	4-5	Позитивно: - превентивни рад у циљу препознавања злостављања и занемаривања деце - школа за родитеље

			-ненасилна комуникација
Дневни боравак за децу ометену у развоју	↑	4	<p>Позитивно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - деца се извлаче из породичне изолације и укључују у групу вршњака са истим потребама (17 корисника) <p>Негативно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нису укључена сва деца у заједници која би имала користи од програма Дневног боравка <p>Препорука: оснажити кампању која је у току а има за циљ информисање родитеља деце ометене у развоју о програму Дневног боравка</p>
Ђачки парламент	↑	2	<p>Позитивно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - само постојање организационог облика за активно укључивање младих <p>Негативно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недостатак простора за рад у гимназији - Недовољна едукованост чланова Ђачког парламента - Непознавање права ученика у довољној мери
Волонтерски центар	↑	5	<p>Позитивно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - интересовање младих - средњошколаца и студената да омладинским активизмом подрже и помогну рад различитих институција у својим локалним заједницама кроз волонтерски ангажман. <p>Негативно:</p> <ul style="list-style-type: none"> -пресрасуде и стереотипи <p>Препорука:Побољшати капацитете Канцеларије за младе,формирати берзу волонтерских послова,направити базу волонтера.</p>
Спортско рекреативни центар за младе	↑	5	<p>Позитивно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ОЦД су спровеле програме за младе који су за циљ имали развој разних видова неформалног образовања, кроз школе у

			природи и спортско рекреативне наставе, сеоског туризма. укључујући и обуку за израду сувенира. Негативно: -недостатак средстава за завршетак радова
--	--	--	---

8. Анализа међусобних очекивања социјалних актера и препоруке за будућу сарадњу

Међусобни односи и сарадња свих социјалних актера у локалној заједници важан су ресурс и чине социјални капитал који, уз одговарајући приступ, треба да буде у функцији унапређења положаја и развоја свих група и развоја заједнице у целини. Непосредно сагледавање њихових односа омогућује боље уочавање расположивих потенцијала социјалних актера и предлагање акција за даљи развој међусобних односа исказаних кроз сарадњу и партнерства како у развоју нових програма тако и у прибављању финансијских средстава које сама заједница није у стању да обезбеди из сопствених извора. Многа решења у заједници траже и сарадњу са социјалним актерима из суседних општина, што улагања чини економичнима, а пружање услуга корисницима ефикаснима.

Анализирани су социјални актери који представљају различите секторе и системе у локалној заједници, а њихово деловање битно утиче на квалитет живота грађана, с тим да је за потребе израде ове Стратегије и Акционог плана нагласак направљен на деловању социјалних актера у односу на развој младих у Прибоју.

У ту сврху, као инструмент за анализу, коришћена је табела прилагођена потребама процеса планирања и учесницима процеса. Уз сваког наведеног социјалног актера кроз колону процене моћи наведена је његова моћ утицаја на успешност решавања области на коју се процес планирања односи, у овом случају у односу на развој младих у заједници, а коришћени су следећи знакови: слово В означава велику моћ, слово С средњу моћ, док слово М означава малу моћ. У следећој колони процењује се какав је став социјалног актера, симбол + означава позитиван став, симбол – означава негативан став, док симбол О означава неутралан став. У следеће две колоне наведена су међусобна очекивања социјалних актера из којих приилазе препоруке за акције наведене у последњој колони.

Следи табела са резултатима анализе међусобних очекивања социјалних актера и препоруке за развој њихове међусобне сарадње, а које су призашле из процеса стратешког планирања.

Анализа социјалних актера и њихова улога у развоју-од представника младих

Ко су?	Колика им је моћ? (в, 0, м)	Какав је њихов однос према нама? (+, -, 0)	Шта ми очекујемо од њих?	Шта они очекују од нас?	Шта нам је чинити (основа акционог плана)
					Препоруке/акције:
КЗМ	с-м	+	<ul style="list-style-type: none"> - Акције у заједници - Спортска дешавања - културне догађаје (концерти) - Сталност и стручност у раду (особу стално задужену за рад са младима која је стално присутна у канцеларији) Техничку подршку у раду и реализацији пројеката - Едукативне програме (новинарство, музика, ликовно и сл.) -Доступност информација за младе и у вези са младима 	<ul style="list-style-type: none"> - Отвореност и тачност у изношењу проблема - Укључивање у пројекте и одазив на акције - Предлоге за пројекте - Иницијативу и подршку у решавању статуса КЗМ 	<ul style="list-style-type: none"> - Решити статус КЗМ - Да млади активно и одговорно учествују у предлагању и изради пројеката - Да ЛС дефинише надлешности КЗМ и систематизацију рада - Да се са ЦСР направе заједнички програми - Да се школе и педагошке службе ангажују у стављању у функцију Бачког парламента и подрже масовно укључење младих у рад КЗМ и активности у заједници - Израдити и потписати протокол о сарадњи између КЗМ и институција - Информисати се о средствима локалног буџета намењених пројектима
Локална самоуправа	в	+ - 0	<ul style="list-style-type: none"> - Активан приступ решавању проблема младих 	<ul style="list-style-type: none"> - Предлоге за сарадњу 	<ul style="list-style-type: none"> - Повећати утицај ЛС на живот и развој заједнице у складу са процесом децентрализације

			<ul style="list-style-type: none"> - Учешће у пројектима - Јавност при додели средстава - Даљу подршку пројектима - Израду протокола о сарадњи институција у односу на рад са младима - Подрже спровођење Стратегије и Акционог плана за младе и за приоритете обезбеде средства 		<ul style="list-style-type: none"> - Планирање наменских средстава за пројекте за младе
Центар за социјални рад	с	+	<ul style="list-style-type: none"> - Допринос програмима болести зависности - Помоћ школама у раду са децом и родитељима - Иницијативу у покретању тема и програма од важности за младе - Информацију о ученицима са проблемима 	<ul style="list-style-type: none"> - Информисање о младима који имају проблеме - Укључивање стручних радника Центра пренос знања и искустава и њихово ангажовање у едукативним програмима - Партнерство у решавању проблема младих 	<ul style="list-style-type: none"> - Унапредити постојећу сарадњу са социјалним актерима у заједници, посебно са Кацеларијом за младе, дефинисати је и формализовати је - Договарати заједничке акције и едукативне програме - Размењивати информације у раду са ученицима и родитељима - Укључити ЦСР у мониторинг спровођења Стратегије и Акционог плана за младе
Школа	с	+	<ul style="list-style-type: none"> - Благовремено уочавање и решавање проблема код младих - Решавање проблема у 	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран однос младих према образовању - Ефикасност у 	<ul style="list-style-type: none"> - Предочити неопходност сарадње свих социјалних актера у заједници, посебно између средњих школа - Договорити процедуре размене

			<p>комуникације са младима и родитељима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Развијање ваннаставних активности и програма за младе - Подршку раду Ђачком парламенту - Освремењавање простора и опреме за наставни процес у школама - Информисати ученике (пратећа опрема – набавка разгласа) 	<p>образовном процесу младих</p>	<p>информација са другим социјалним актерима у заједници</p> <ul style="list-style-type: none"> - Информисати младе о деловању Ђачког парламента и Канцеларије за младе
Дом здравља	с	+	<ul style="list-style-type: none"> - Подршку у раду са младима на прихватању здравих стилова живота - Прилагођавање садржаја рада и организационих облика рада потребама заштите физичког и ментлног здравља младих 	<ul style="list-style-type: none"> - Подршку у организовању служби за рад са младима (Превентивни центар са Саветовалиштем за борбу против наркоманије) 	<ul style="list-style-type: none"> - Подржати Дом здравља у организовању служби за рад са младима
Спортске организације	с	+	<ul style="list-style-type: none"> - Да повећају степен укључивања младих без обзира на њихове материјалне могућности -развој аматерског спорта 	<ul style="list-style-type: none"> - Даљу подршку у средставима и спортској опреми за рад са младима - Даљу подршку заједнице 	<ul style="list-style-type: none"> - Мотивисати млади да препознају значај спортских активности за њихов психофизички развој и сходно томе се укључе у спортске активности - Промовисати спорт на локалном

				спортским манифестацијама у Прибоју	нивоу и у спортске програме увести мотивишући фактор младе (такмичења и награде, посете и путовања, и сл.)
Организације цивилног друштва	с	+	<ul style="list-style-type: none"> - Повезивање са институцијама - Пренос искуства стеченог у донаторским програмима - Активна сарадња са Канцеларијом за младе - Укључивање у спровођење Стратегије и Акционог плана за младе укључујући процес мониторинга и евалуације 	<ul style="list-style-type: none"> - Равноправан, партнерски однос - Подршку за ангажовање младих у организацијама цивилног друштва - Подршку у реализацији пројеката и активности - Одазив младих на акције у заједници 	<ul style="list-style-type: none"> - Сектор није у довољној мери развијен у општини Прибој (од 16 евидентираних, само 2-3 организације активно делују) - Организације се недовољно баве програмима за младе и недовољно заступају интересе младих у заједници - Подстаћи сарадњу Организација цивилног друштва и Канцеларије за младе - Заједнички организовати едукације за младе - Заједнички покретати акције у заједници за заступање интереса младих - Заједнички покретати акције у заједници у којима би у већој мери били укључени млади

9. Кључни елементи SWOT анализе и процена употребљивости њихових релација за доношење стратешких одлука

Из свих резултата спроведених анализа, учесници у процесу одабрали су по четири кључна елемента, на којима ће се, сходно процени њиховог значаја, заснивати стратешке одлуке и дефинисати акције, односно први кораци који ће обезбедити имплементацију Стратегије и Акционог плана за младе. Кључни елементи су, како следи:

<p><i>Снаге:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Људски ресурси младих, првенствено младих средњошколаца из разлога што се они углавном задржавају у заједници • Постојање Канцеларије за младе, Ђаћког парламента и других институција и организација које се баве младима • Стручна знања Центра за социјални рад за рад са младима (превентивни рад и заштита) • Спортске организације и спортске манифестације- Прибој је једна од општина која највише издваја за спорт • 	<p><i>Слабости:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Одлазак младих из Прибоја • Непостојање институционалног оквира за решавање проблема младих, као и недостаци у функционисању постојећих институција (Нерешен статус Канцеларије за младе) • Недостају иновације у култури, посебно у културне програме за младе, а недовољно је и музичких и ликовних активности у заједници • Недовољна је повезаност институција у области рада са младима
<p><i>Прилике:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Петници код Ваљева • Постојање стратергија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе • Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу намењени младима • Постојећа иницијатива ОЦД из Црне Горе за рад на заједничким пројектима 	<p><i>Препреке:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сиромаштво шире заједнице, смањена средства од стране државе • Лоша повезаност, како са општинама у окружењу тако и са суседним општинама ван земље (БиХ и Црна Гора) као и велика удаљеност од Београда • Непризнавање неформалних програма обуке • Недовољна подршка ресорних министарстава као последица великог уплива политике у односе локалних и републичких органа.

Одабрани кључни елементи укрштени су и направљена је процена јакости њихових релација.

10. Дефинисана питања кључна за будући развој младих у Прибоју

У подручју акција (комбинација снага и прилика) дефинисано је 8 кључних питања, којима је се већ сада могуће бавити улажући постојеће ресурсе и користећи већ постојеће прилике за њихово решавање (јер не захтевају додатна улагања, већ само оптимално коришћење постојећих ресурса).

У подручју одлука (комбинација слабости и прилика) дефинисана су 3 кључна питања која подстичу на решавање слабости и коришћење прилика, а одабране прилике то омогућују. Оваквим приступом ојачаће расположиви ресурси и амортизоваће могуће штете. У супротном догодиће се штете дефинисане кроз подручје одбране са 1 кључним питањем и подручје контроле штете са 2 дефинисана кључна питања. У овом случају, не само да се не развијају нови капацитети, већ се постојећи ресурси троше на ублажавање штете.

Стратешке одлуке засноване су на дефинисаним кључним релацијама, односно питањима и односе се на четири подручја деловања, чији развој мора да буде усклађен и избалансиран.

На тај начин добијена је следећа табела:

ТАБЕЛА УКРШТАЊА С.В.О.Т. АНАЛИЗЕ

ПРИЛИКЕ				ПРЕПРЕКЕ			
1	2	3	4	1	2	3	4
Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у	Постојање стратегија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе	Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу намењени младима	Постојећа иницијатива ОЦД из Црне Горе за рад на заједничким пројектима	Сиромаштво шире заједнице, смањена средства од стране државе	Лоша повезаност, како са општинама у окружењу тако и са суседним општинама ван земље (БиХ и Црна Гора) као и велика удаљеност од Београда	Непризнавање неформалних програма обуке	Недовољна подршка ресорних министарстава као последица великог уплива политике у односе локалних и републичких органа.

Петници код Ваљева								
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

СНАГЕ		АКЦИЈА				ОДБРАНА			
1	Људски ресурси младих, првенствено младих средњошколаца из разлога што се они углавном задржавају у заједници	XXX	XXX	XXX	X	X	X	XX	X
2	Постојање Канцеларије за младе, Баћког парламента и других институција и организација које се	XXX	XXX	XXX	X	XX	X	XX	X

	баве младима								
3	Стручна знања Центра за социјлани рад за рад са младима (превентив ни рад и заштита)	X	XX	XXX	XX	XX	X	XX	X
4	Спортске организац ије и спортске манифеста ције. - Прибој је једна од општина која највише издваја за спорт	X	XXX	XX	X	XX	XX	XX	XXX
	СЛАБОСТИ	ОДЛУКЕ				ШТЕТЕ			

1	Одлазак младих из Прибоја	XX	XX	XX	X	XXX	X	X	XX
2	Непостоја ње институци оналног оквира за решавање проблема младих, као и недостаци у функцион исању постојећих институци ја (Нерешен статус Канцелари је за младе)	X	XX	X	X	XXX	X	X	X
3	Недостају иновације у култури, посебно у културне програме	XXX	XX	XXX	X	XX	X	X	XX

за младе, а недовољн о је и музичких и ликовних активност и у заједници								
Недовољн а је повезаност институци ја у области рада са младима	XX	XXX	XX	X	XX	XX	XX	XX

11. Стратешке одлуке као одговор на препозната кључна питања

Следе кључна питања и одговори на њих из којих произилазе смернице развоја и конкретне акције које треба предузети:

1. Кључно питање:

Како ставити снаге у функцију	У прилици:
Људски ресурси младих, првенствено младих средњошколаца из разлога што се они углавном задржавају у заједници	<ul style="list-style-type: none"> Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Петници код Ваљева <p>Ставити расурсе младих и ресурсе надлежних министарстава у функцију реализације пројеката, пре свега у формирање тима који би аплицирао за средства.</p> <ul style="list-style-type: none"> Постојање стратегија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе <p>Укључити младе у тим за имплементацију стратегија и акционих планова.</p> <ul style="list-style-type: none"> Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу намењени младима <p>Укључити младе кроз КЗМ и друге социјалне актере у креирање пројеката, прибављаје средстава и реализацију.</p>
Постојање Канцеларије за младе, Ђаћког парламента и других институција и организација које се баве младима	<ul style="list-style-type: none"> Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Петници код Ваљева <p>Ставити расурсе младих кроз КЗМ и Ђаћког парламента и других институција и организација које се баве младима ресурсе надлежних министарстава у функцију реализације пројекта, пре свега у формирање тима који би аплицирао за средства.</p> <ul style="list-style-type: none"> Постојање стратегија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе <p>Укључити младе у тим за имплементацију стратегија и акционих планова</p> <ul style="list-style-type: none"> Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу намењени младима <p>Укључити младе кроз КЗМ и друге социјалне актере у креирање пројеката, прибављаје средстава и реализацију. КЗМ у сваком моменту може а обезбеди потребан људски ресурс. Обезбедити простор и обезбедити техничко опремање простора за рад КЗМ.</p>
Стручна знања	<ul style="list-style-type: none"> Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу

Центра за социјални рад за рад са младима (превентивни рад и заштита)	намењени младима Развити програме за маргинализоване циљне групе. Спроводити едукације са младима и родитељима кроз акредитоване програме из области социјалне политике и заштите. Спроводити превентивне програме са младима.
Спортске организације и спортске манифестације- Прибој је једна од општина која највише издваја за спорт	<ul style="list-style-type: none"> • Постојање стратегија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе Организовати кампове, међународне спортске манифестације које би укључиле маргинализоване групе. Заједнички радити на пројектима са школама на развоју школског спорта (опрема и активности). Радити на развоју сеоских спортских манифестација и културних манифестација у циљу ревитализације села и активирања младих на селу. Радити на адаптацији и изградњи спортских објеката у граду и на селу (сале које пропадају)

2. Кључно питање:

Како решити слабости кроз	Следеће прилике:
Одлазак младих из Прибоја	
Непостојање институционалног оквира за решавање проблема младих, као и недостаци у функционисању постојећих институција (Нерешен статус Канцеларије за младе)	
Недостају иновације у култури, посебно у културне програме за младе, а недовољно је и музичких и ликовних активности у заједници	<ul style="list-style-type: none"> • Добра сарадња са МОС и Министарством за културу на пројекту оснивања истраживачке станице у Прибоју као места за развој програма за децу и младе по моделу истраживачке станице „Петнице“ у Петници код Ваљева Разрадити предлоге алтернативних програма за које већ постоје идеје и развијати заједничке пројекте са Канцелријом за младе. Укључити младе у израду културних пројеката и манифестација <ul style="list-style-type: none"> • Фондови за регионалну и прекограничну сарадњу

	намењени младима
Недовољна је повезаност институција у области рада са младима	<ul style="list-style-type: none"> Постојање стратергија за младе као и других стратегија које су од утицаја на децу и младе <p>Координисати рад институција на спровођењу стратегија и других планских докумената који се односе на младе. Договорити и потписати протоколе о сарадњи.</p>

3.Кључно питање:

Како ставити снаге у функцију	Одбране од следећих препрека:
Људски ресурси младих, првенствено младих средњошколаца из разлога што се они углавном задржавају у заједници	Нема кључне релације.
Постојање Канцеларије за младе, Ђаћког парламента и других институција и организација које се баве младима	Нема кључне релације.
Стручна знања Центра за социјални рад за рад са младима (превентивни рад и заштита)	Нема кључне релације.
Спортске организације и спортске манифестације- Прибој је једна од општина која највише издваја за спорт	<ul style="list-style-type: none"> Недовољна подршка ресорних министарстава као последица великог уплива политике у односе локалних и републичких органа. <p>Редовно информисати ресорно Министарство о одржавању спортских манифестација, спортских активности и броју младих укључених у обалст спорта у општини Прибој.</p>

4.Кључно питање:

Коју штету узрокују слабости	У следећим препрекама:
Одлазак младих из Прибоја	<ul style="list-style-type: none"> • Сиромаштво шире заједнице, смањена средства од стране државе <p>Радити на јачању омладинског предузетништва и обуци младих кроз програме Националне службе за запошљавање.</p>
Непостојање институционалног оквира за решавање проблема младих, као и недостаци у функционисању постојећих институција (Нерешен статус Канцеларије за младе)	<ul style="list-style-type: none"> • Сиромаштво шире заједнице, смањена средства од стране државе <p>Решити статус Канцеларије за младе, дефинисати њену улогу и делокруг рада. Подржати Канцеларију за младе у прибављању средстава из различитих домаћих и међународних извора.</p>
Недостају иновације у култури, посебно у културне програме за младе, а недовољно је и музичких и ликовних активности у заједници	Нема кључне релације.
Недовољна је повезаност институција у области рада са младима	<ul style="list-style-type: none"> • Лоша повезаност, како са општинама у окружењу тако и са суседним општинама ван земље (БиХ и Црна Гора) као и велика удаљеност од Београда <p>Канцеларија за младе ће успоставити сарадњу са другим заједницама у окружењу у циљу развоја заједничких пројеката за младе.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Непризнавање неформалних програма обуке <p>Радити на вредновању неформалних програм од стране локалне заједнице.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољна подршка ресорних министарстава као последица великог уплива политике у односе локалних и републичких органа. <p>Радити на повезивању институција на локалном нивоу.</p>

Стратешке одлуке

I. Стратешке одлуке у односу на програме, услуге и обухват циљних група (Матрица 1) - Стратешки правац развоја активности, услуга, пројеката и програма:

Радити на развоју системских решења и стварању претпоставки за садржајнији живот младих како би добили прилику да остваре себе и остану у заједници која подржава развој појединца и његову различитост, негује толеранцију и међугенерациску подршку.

Стратешке одлуке:

Област економије

1. Подржати младе да преузму одговорност за креирање свог живота
2. Створити претпоставке за економску самосталност младих

Област образовања

3. Развити програме неформалног образовања
4. Подржати активно ушешће младих и њихов утицај на садржај и квалитет процеса образовања

Област социјалне заштите

5. Наставити са пружањем подршке сиромашним породицама
6. Наставити са развојем програма заштите младих као и рада на превенцији болести зависности код младих

7. Обезбедити квалитетно родитељство које подржава здрав развој личности младих

Област здравствене заштите

8. Радити на унапређењу здравља младих, посебно у области превенције и лечења болести зависности код младих

Област културе

9. Увести иновације у култури, посебно у културне програме за младе
10. Ојачати музичке и ликовне активности младих у заједници
11. Ставити у функцију археолошке локалитете као основу за развој истраживачког центра и едукативних програма за младе у Прибоју (по моделу истраживачке станице „Петница“)
12. Допринети изградњи културног идентитета младих и целе заједнице

Област спорта

13. Радити на укључивању младих у спортске активности
14. Промовисати физичко здравље и примену спортских садржаја као здравог начина живота младих
15. Омогућити да спортске организације и спортске активности буду једнако доступне свим заинтересованим младима без обзира на економске могућности породице
16. Спроводити инклузију социјално искључених младих кроз спортске програме
17. Обезбедити учешће младих на локалним, регионалним и међународним спортским манифестацијама

Област деловања локалне самоуправе у односу на младе

18. Радити на системским решењима за реализацију потенцијала младих за опште добро заједнице

19. Подржати рад Канцеларије за младе на укључивању младих у акције у заједници у свим аспектима друштвеног живота

Област деловања организација цивилног друштва у односу на младе

20. Развијати програме рада са младима и програме укључивања младих у рад организација цивилног друштва

II. Стратешке одлуке у односу на унутрашње капацитете пружалаца услуга (Матрица 2) - Стратешки правац развоја капацитета социјалних актера:

Развијати капацитете младих и капацитете социјалних актера за рад са младима у циљу унапређења положаја младих а тиме и заједнице у целини.

Стратешке одлуке:

Област економије

1. Развијати капацитете младих потребне за развој омладинског предузетништва

2. Програме Националне службе за запошљавање прилагодити економском потенцијалу заједнице

Област образовања

3. Укупне школске капацитете прилагодити потребама осавремењавања наставе и и прилагодити потребама младих и тржишта рада

4. Подржати партиципацију младих у процесу образовања кроз рад Бачког парламента

Област социјалне заштите

5. Развијати у заједници програме психосоцијалне подршке младима

6. Развијати капацитете социјалних актера у заједници за процесе инклузије социјално искључених група младих

Област здравствене заштите

7. Прилагођавати капацитете установа здравствене заштите потребама превентивног рада и лечења младих

Област културе

8. Капацитете Библиотеке и Дома културе ставити у функцију развоја креативних потенцијала младих

Област спорта

9. Спорт и спортске манифестације ставити у функцију подизања квалитета живота младих у Прибоју

Област деловања локалне самоуправе у односу на младе

10. Унапређивати капацитете локалне самоуправе у планирању и препознавању приоритета у заједници у односу на младе

Област деловања организација цивилног друштва у односу на младе

11. Развити капацитете ОЦД за унапређење програма и пројеката намењених младима

III. Стратешке одлуке у односу на заједничко деловање у заједници (Матрица 3) -

Стратешки правац развоја социјалног капитала:

Развијати сарадњу и партнерство социјалних актера у заједници на креирању и спровођењу програма и услуга подршке младима у Прибоју.

Стратешке одлуке:

1. Унапредити сарадњу различитих социјалних актера у развоју програма за младе
2. Унапредити ниво свести заједнице о потребама, правима и могућностима младих
Област образовања
3. Подстицати одговоран однос младих према образовању
4. Развијати образовни систем који би, уз подршку других социјалних актера, обезбедио ефикасност у образовању младих
Област социјалне заштите
5. Унапредити постојећу сарадњу са социјалним актерима у заједници, посебно са Канцеларијом за младе и ставити је у функцију развоја превентивних програма са младима
Област здравствене заштите
6. Успоставити сарадњу социјалних актера на подизању здравствене културе младих
7. Успоставити сарадњу социјалних актера на подизању квалитета услуга здравствене заштите младих
Област културе
8. Укључити у рад Библиотеке Канцеларију за младе да заједно раде на промовисању Библиотеке, начина рада и организације, приступу фондовима и њиховом коришћењу, са превасходним циљем укључивања младих у рад Библиотеке како би се што боље упознали са могућношћу примене знања и креирања различитих програма
9. Укључити младе у рад Дома културе
Област спорта
10. На иницијативу спортског савеза укључити остале социјалне актере у заједници у развој спортских програма који подржавају здрав начин живота младих
Област деловања организација цивилног друштва у односу на младе
11. Радити заједнички на развоју цивилног сектора како би се могао значајније ангажовати у раду са младима
Област рада локалне самоуправе
12. Повећати утицај локалне самоуправе у креирању и спровођењу програма за младе а у складу са процесом децентрализације
13. Координирати рад са младима у заједници преко Канцеларије за младе

IV. Стратешке одлуке у односу на финансирање (Матрица 4) - Стратешки правац деловања у планирању, прибављању и одговорном управљању средствима намењеним развоју:

Успоставити механизме финансирања програма и пројеката за младе на локалном нивоу и развити праксу прикупљања средстава из различитих фондова.

Стратешке одлуке:

1. Планирати средства у буџету локалне самоуправе за програме намењене младима
2. Средства намењена младима планирати у складу са усвојеним планским документима
3. Успоставити различите видове финансирања програма и пројеката за младе
4. Обезбедити средства из националних и међународних фондова за имплементацију Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју

12. Мониторинг и евалуација имплементације Стратегије

Улога носилаца Стратегије и других социјалних актера у оквиру њихових надлежности је да, након усвајања Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју, врше мониторинг и евалуацију спровођења стратешких одлука.

Мониторинг и евалуација реализоваће се у континуитету и по динамици која ће обезбедити праћење реализације свих активности предвиђених стратешким планом и планом имплементације садржаним у матрицама од 1 до 4, и по потреби радиће се неопходне корекције. Партиципативним мониторингом и евалуацијом обезбедиће се директан утицај актера у локалној заједници на садржај и квалитет имплементације Стратегије и Акционог плана за младе.

Мониторинг и евалуација треба да обезбеде:

- Праћење и процену имплементације Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју
- Праћење и процену успешности предвиђених активности
- Праћење и процену укључивања различитих социјалних актера и њихових капацитета за спровођење договорених активности
- Процену Стратегије и Акционог плана за младе са аспекта степена остварености партнерства међу кључним актерима одговорним за спровођење Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју
- Процену Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју са аспекта доприноса решавању питања која су у документима означена приоритетним за младе
- Процену Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју са аспекта одрживости и развојности свих сегмената Стратегије и Акционог плана.

Методe мониторинга и евалуације су евиденција програма, пројеката и услуга, анализа докумената (протоколи, акциони планови, пројектни предлози, извештаји) и анализа медијских записа (билтени, ТВ и радио прилози, новински чланци, веб презентације, и сл.), испитивање јавног мњења о ефектима имплементације

Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју; присутност информација о реализацији Стратегије и Акционог плана у медијима.

Мониторинг се ослања на садржај и временски распоред плана активности, како је наведено у матрицама 1-4.

Евалуација се ослања на резултате мониторинга и треба да одговори на питања:

- У којој мери је дошло до испуњавања постављених резултата?
- Какав утицај програми, пројекти и услуге имају на кориснике?
- Каква се квалитативна промена догодила код циљних група?

Евалуација треба да прати дефинисане индикаторе и мери резултате који су од значаја за младе и као такви су предвиђени у Стратегији и Акционом плану за младе у Прибоју. Резултати евалуације требали би да дају смернице за даљу имплементацију Стратегије и Акционог плана, укључујући и евантуалне измене и допуне оних делова Стратегије за које резултати и процена промењених околности покажу да је потребно. Имплементација ове Стратегије и Акционог плана ће на делу показати домете примене принципа партиципативног планирања и увођења иновативних решења у раду на унапређењу положаја младих, што је могуће даље користити као модел добре праксе у другим општинама и градовима у Србији..

Извештаји мониторинга и евалуације требало би да се раде на крају сваке године и презентују социјалним актерима у Прибоју. Финална евалуација Стратегије и Акционог плана за младе у Прибоју обавила би се на крају 2012. године.

13. Акциони план - Матрице 1-4

Израдом Акционог плана структурираног у 4 матрице за имплементацију, постигнута је операционализација приоритетних стратешких одлука, договорене су одговорности за њихово спровођење, направљена оквирна процена капацитета и потребних додатних ресурса, као и основ за финансијску пројекцију за планирани период.

Matrica 1 RAZVOJ LOKALNIH PROGRAMA, PROJEKATA I USLUGA ZA RAZVOJ MLADIH U PRIBOJU

Strateški pravac 1:	Raditi na razvoju sistemskih rešenja i stvaranju pretpostavki za sadržajni život mladih kako bi dobili priliku da ostvare sebe i ostanu u zajednici koja podržava razvoj pojedinca i njegovu različitost, neguje toleranciju i međugeneracijsku podršku.				
Strateški ciljevi	Operativni ciljevi (rezultati)	Indikatori	Akcije	Ko je odgovoran?	Vreme realizacije:
Oblast ekonomije 1. Podržati mlade da preuzmu odgovornost za kreiranje svog života 2. Stvoriti pretpostavke za ekonomsku samostalnost mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Definisane su oblasti razvoja zajednice koje uključuju angažovanje mladih u ekonomskoj oblasti • Povećan je odaziv mladih na programe i aktivnosti Nacionalne službe za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokument Strategije održivog razvoja zajednice opštine Priboj 	<ul style="list-style-type: none"> • Definirati smernice i prioritete razvoja zajednice • Neophodno je istažiti zašto se mladi u tako malom broju odazivaju na programe Nacionalne službe za zapošljavanje • Razviti mehanizme usmeravanja i uključivanja postojećeg potencijala mladih u programe zapošljavanja 	LS Kancelarija za mlade Nacionalna služba za zapošljavanje	2010-2013
Oblast obrazovanja 3. Razviti programe neformalnog obrazovanja 4. Podržati aktivno učešće mladih i njihov uticaj na sadržaj i kvalitet procesa obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeni su programi neformalnog obrazovanja koji osposobljavaju mlade za uključivanje u ekonomsku i društvenu oblast u zajednici • Učenici i nastavnici su zajednički angažovani na poboljšanju rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Program neformalnog obrazovanja • Broj polaznika programa • Broj zajedničkih akcija učenika i nastavnika na poboljšanju rada škole (akcija i 	<ul style="list-style-type: none"> • Ispitati interese mladih za pojedine programe neformalnog obrazovanja • Upoznati učenike i nastavnike sa predstavnicima lokalne zajednice u cilju razmene ideja • Organizovati tematske radionice ili tribine radi angažovanja učenika u cilju poboljšanja rada škole 	Srednje škole Kancelarija za mlade	2010-2013

	škole	projekata)			
<p>Oblast socijalne zaštite</p> <p>5. Nastaviti sa pružanjem podrške siromašnim porodicama</p> <p>6. Nastaviti sa razvojem programa zaštite mladih kao i rada na prevenciji bolesti zavisnosti kod mladih</p> <p>7. Obezbediti kvalitetno roditeljstvo koje podržava zdrav razvoj ličnosti mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obezbeđena je održivost usluge Stanovanje uz podršku, koja pomaže osamostaljivanje mladih bez roditelskog staranja • Savetovalište za mlade u organizaciji Centra za socijalni rad dostupno je svim mladima • Dnevni boravak za decu ometenu u razvoju obezbedio je veću socijalnu uključenost mladih sa teškoćama u razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj mladih koji koristi usluge savetovanja i uslugu Dnevnog boravka 	<ul style="list-style-type: none"> • Centar za socijalni rad će nastaviti da pruža podršku siromašnim porodicama kao i rad na prevenciji bolesti zavisnosti • Uvesti programe savetovanja mladih već od 14 godine na promeni stavova u odnosu na sopstvenu odgovornost • Rad Savetovališta koristiti za preventivni rad, prepoznavanje zlostavljanja i zanemarivanja mladih • Organizovati program škole za roditelje • Razviti program rada sa mladima na teme nenasilne komunikacije • Promovisati rad Dnevnog boravka koji podržava izlazak mladih sa teškoćama u razvoju iz porodične izolacije i uključuje u grupu vršnjaka sa istim potrebama • Raditi na uključenju mladih u zajednici koja bi imala koristi od programa Dnevnog boravka • Osnažiti kampanju koja je u toku a ima za cilj informisanje roditelja dece ometene u razvoju o programu Dnevnog boravka 	<p>CSR</p> <p>LS</p>	<p>2010 - 2013</p>

<p>Oblast zdravstvene zaštite</p> <p>8. Raditi na unapređenju zdravlja mladih, posebno u oblasti prevencije i lečenja bolesti zavisnosti kod mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeni su programi podrške zdravom načinu života kod mladih • Preventivni centar sa Savetovalištem za borbu protiv narkomanije stavljen je u funkciju preventivnog rada sa mladima 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan rada na zaštiti zdravlja mladih • Broj korisnika Preventivnog centra sa Savetovalištem za borbu protiv narkomanije 	<ul style="list-style-type: none"> • Raditi na unapređenju zdravlja mladih kroz organizovanje akcija u zajednici, kampanja, edukacija o zdravom načinu života • Planirati i spovoditi u školama edukaciju mladih o prevenciji bolesti zavisnosti • Nastaviti aktivnosti na osnivanju Preventivnog centra, koji bi pored ostalih programa, imao i Savetovalište za borbu protiv narkomanije 	<p>Dom zdravlja</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>LS</p> <p>Škole</p>	<p>2010 - 2013</p>
<p>Oblast kulture</p> <p>9. Uvesti inovacije u kulturi, posebno u kulturne programe za mlade</p> <p>10. Ojačati muzičke i likovne aktivnosti mladih u zajednici</p> <p>11. Staviti u funkciju arheološke lokalitete kao osnovu za razvoj istraživačkog centra i edukativnih programa za mlade u Priboju (po modelu istraživačke stanice „Petnica“)</p> <p>12. Doprineti izgradnji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promovisan je rad i potencijal Biblioteke sa ciljem uključivanja mladih u rad Biblioteke kako bi se što bolje upoznali sa mogućnošću primene znanja i kreiranja različitih programa • Razvijeni su programi promocije zavičajnih stvaralaca iz redova mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan kulturnih događanja namenjenih mladima • Broj i vrsta programa koji omogućuju aktivno učešće mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Usmeravati mlade ljude u kreativne sadržaje u kulturi koji podržavaju odrastanje i razvoj • Raditi na afirmaciji kulture i kulturne baštine • Pokrenuti zajedničku akciju Biblioteke i Kancelarije za mlade da zajedno rade na promovisanju Biblioteke, načina rada i organizacije, pristupu fondovima i njihovom korišćenju, sa prevashodnim ciljem uključivanja mladih u rad Biblioteke kako bi se što bolje upoznali sa mogućnošću primene znanja i kreiranja različitih programa • U okviru zavičajnog odeljenja 	<p>Ustanove i organizacije iz oblasti kulture</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>LS</p> <p>OCD</p>	<p>2010- 2013</p>

kulturnog identiteta mladih i cele zajednice			pokrenuti promociju zavičajnih stvaralaca iz redova mladih		
Oblast sporta 13. Raditi na uključivanju mladih u sportske aktivnosti 14. Promovisati fizičko zdravlje i primenu sportskih sadržaja kao zdravog načina života mladih 15. Omogućiti da sportske organizacije i sportske aktivnosti budu jednako dostupne svim zainteresovanim mladima bez obzira na ekonomske mogućnosti porodice 16. Sprovoditi inkluziju socijalno isključenih mladih kroz sportske programe 17. Obezbediti učešće mladih na lokalnim, regionalnim i međunarodnim sportskim manifestacijama	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađen Godišnji kalendar sportskih manifestacija • Podržan je razvoj sportskog amaterizma • Mladima je omogućen razvoj potencijala u oblasti sporta • Obezbeđena je održivost turnira u malom fudbalu „Sportom protiv droge“ kao najznačajnije vanškolske aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj mladih uključenih u sportske aktivnosti • Plan učešća mladih na lokalnim, regionalnim i međunarodnim sportskim manifestacijama 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi programe podrške razvoju amaterkog sporta, posebno juniorskih selekcija • Uvesti besplatne sportske programe za mlade • Uključiti mlade sa invaliditetom u sportske aktivnosti • Aktivnosti usmeriti i na organizovanje regionalnih i međunarodnih sportskih manifestacija i obezbeđivanje učešća mladih na njima. 	Ustanove i organizacije iz oblasti sporta Kancelarija za mlade LS OCD	2010 - 2013
Oblast delovanja lokalne samouprave u odnosu na mlade 18. Raditi na sistemskim rešenjima za realizaciju	<ul style="list-style-type: none"> • Definisani su položaj i uloga mladih u zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> • Usvojena Strategija i 	<ul style="list-style-type: none"> • Informisati zajednicu o Strategiji i Akcionom planu za mlade 	LS	2010 - 2013

<p>potencijala mladih za opšte dobro zajednice</p> <p>19. Podržati rad Kancelarije za mlade na uključivanju mladih u akcije u zajednici u svim aspektima društvenog života</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podržano je sprovođenje Strategije i Akcionog plana za mlade • Ostvareno je aktivno angažovanje svih organa lokalne samouprave u rešavanju problema mladih u svim oblastima društvenog života koje utiču na mlade (obrazovanje, sport, kultura i sl.) kao prioriteta zajednice 	<p>Akcionni plan za mlade u opštini Priboj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program rada Kancelarije za mlade • Programi i projekti namenjeni mladima 	<ul style="list-style-type: none"> • Podržati rad Kancelarije za mlade u celini • Razviti program rada Kancelarije za mlade • Podržati akcije Đačkog parlamenta i Kancelarije za mlade u radu na upoznavanju mladih sa njihovim pravima i obavezama • Promovisati i podsticati volonterski rad u zajednici • Podržati osnivanje centra za mlade kao centra kreativnih sadržaja koji bi bio dostupan svim zainteresovanim subjektima 	<p>Kancelarija za mlade</p> <p>Đački parlament</p> <p>OCD</p>	
<p>Oblast delovanja organizacija civilnog društva u odnosu na mlade</p> <p>20. Razvijati programe rada sa mladima i programe uključivanja mladih u rad organizacija civilnog društva</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačano je delovanje organizacija civilnog društva u zajednici angažovanjem mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj mladih angažovanih kroz civilni sektor • Broj organizacija civilnog društva koji sprovode programe za mlade 	<ul style="list-style-type: none"> • Informisati mlade i približiti im forme i načine organizovanja organizacija civilnog društva za delovanje u zajednici, sa fokusom na zastupanje interesa mladih • Podržati mlade u planiranju i sprovođenju akcija u zajednici • Nastaviti sa sprovođenjem programa za mlade koji za cilj imaju razvoj seoskog turizma 	<p>OCD</p> <p>Srednje škole</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>LS</p>	<p>2010 - 2013</p>

Matrica 2 KONTINUIRANI RAZVOJ KAPACITETA KLJUČNIH LOKALNIH AKTERA OD ZNAČAJA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA MLADIH U PRIBOJU

Strateški pravac 2:		Razvijati kapacitete mladih i kapacitete socijalnih aktera za rad sa mladima u cilju unapređenja položaja mladih a time i zajednice u celini.			
Strateški ciljevi	Operativni ciljevi (rezultati)	Indikatori	Akcije	Ko je odgovoran?	Vreme realizacije:
<p>Oblast ekonomije</p> <p>1. Razvijati kapacitete mladih potrebne za razvoj omladinskog preduzetništva</p> <p>2. Programe Nacionalne službe za zapošljavanje prilagoditi ekonomskom potencijalu zajednice</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mladima je stvorena mogućnost za usvajanje novih znanja i vještina potrebnih za savremene načine poslovanja Razvijeni su novi programi neformalnog obrazovanja u okviru Nacionalne službe za zapošljavanje koji podstiču zapošljavanje mladih 	<ul style="list-style-type: none"> Programi neformalnog obrazovanja u okviru Nacionalne službe za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> Istražiti stvarne potrebe tržišta rada u Priboju Razviti programe neformalnog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada u Priboju Informisati mlade o programima neformalnog obrazovanja Uključiti privredu zajednice u programe zapošljavanja mladih Zagovarati odgovorno poslovanje privrednika u zajednici 	<p>Nacionalna služba za zapošljavanje</p> <p>LS</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>Privredni sektor</p>	2010-2013
<p>Oblast obrazovanja</p> <p>3. Ukupne školske kapacitete prilagoditi potrebama osavremenjavanja nastave i prilagoditi potrebama</p>	<ul style="list-style-type: none"> Obrazovni sistem školuje kadrove za obrazovne profile koji odgovaraju potrebama tržišta rada Stvorene su šire 	<ul style="list-style-type: none"> Novi nastavni programi i oprema u školama 	<ul style="list-style-type: none"> Snimiti stanje u školama u pogledu sadržaja programa i izvođenja nastave Izraditi plan izgradnje kapaciteta škola u znanjima, prostornim kapacitetima i opremi 	<p>Škole</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>LS</p>	2010 - 2013

<p>mladih i tržišta rada</p> <p>4. Podržati participaciju mladih u procesu obrazovanja kroz rad Đačkog parlamenta</p>	<p>mogućnosti za sticanje stručnih znanja i iskustava mladih</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osavremenjeni su školski programi u sadržaju i načinu izvođenja nastave • Ojačana je uloga Đačkog parlamenta u radu škole • Učenici su upoznati sa ulogom Đačkog parlamenta i pravima koja im pripadaju 		<ul style="list-style-type: none"> • Organizovati edukacije, kako za nastavnike tako i za učenike • Uvesti nove nastavne programe za nova zvanja potrebna privredi • Uvesti Đački parlament u sve škole kao organizacioni oblik aktivnog uključivanja mladih • Sprovesti edukaciju za rad u Đačkom parlamentu i uvesti evaluaciju rada Đačkog parlamenta 	<p>Đački parlament</p>	
<p>Oblast socijalne zaštite</p> <p>5. Razvijati u zajednici programe psihosocijalne podrške mladima</p> <p>6. Razvijati kapacitete socijalnih aktera u zajednici za procese inkluzije socijalno isključenih grupa mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adekvatno se koriste postojeći kapaciteti Centra za socijalni rad u Priboju za pružanje podrške mladima u odrastanju • Stručna znanja iz oblasti socijalnog rada stavljena su u funkciju izgradnje kapaciteta drugih socijalnih aktera za proces inkluzije marginalizovanih mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste i kvalitet psihosocijalnih usluga i programa podrške mladima • Programi edukacija koje CSR može da pruži drugim socijalnim akterima u zajednici za rad sa mladima • Povećan obuhvat mladih preventivnim savetovališnim 	<ul style="list-style-type: none"> • Informisati mlade o postojećim programima i uslugama psihosocijalne podrške iz oblasti socijalne zaštite • Proširiti kapacitete usluga Savetovališta za mlade • Nastaviti sa daljom realizacijom programa „EDUKT PLAN“ – edukacija mladih na teme: trgovina ljudima, bolesti zavisnosti, zlostavljanje i zanemarivanje, vršnjako nasilje, programima vršnjačke edukacije koju drže mladi koji su stekli licencu, i sl. • Komplementarno koristiti kapacitete organizacija i programa koje sprovode Centar 	<p>Centar za socijalni rad</p> <p>LS</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>Crveni krst</p> <p>Društvo za cerebralnu i dečiju paralizu</p> <p>Društvo za mentalno ometene</p>	<p>2010 - 2013</p>

		radom	za socijalni rad, Crveni krst, Društvo za cerebralnu i dečiju paralizu i Društvo za mentalno ometene osobe koje ima i dnevni centar	osobe	
Oblast zdravstvene zaštite					
7. Prilagođavati kapacitete ustanova zdravstvene zaštite potrebama preventivnog rada i lečenja mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređeni su kapaciteti zdravstvenih ustanova • Obezbeđeni su kapaciteti za rad Preventivnog centra sa Savetovalištem za narkomane 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan za stavljanje u funkciju Preventivnog centra 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi program za stavljanje u funkciju Preventivnog centra • Izraditi plan rada Preventivnog centra • Sprovoditi programe zdravstveno obrazovnog rada sa mladima u smislu sprečavanja bolesti zavisnosti i drugih problema • Raditi na podizanju svesti zajednice o problemima bolesti zavisnosti 	<p>Dom zdravlja</p> <p>LS</p> <p>Kancelarija za mlade</p>	2010 - 2013
Oblast kulture					
8. Kapacitete Biblioteke i Doma kulture staviti u funkciju razvoja kreativnih potencijala mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Mladi su upoznati sa mogućnošću primene znanja i kreiranja različitih programa u oblasti kulture • Sadržaji rada Biblioteke obogaćeni su stvaralaštvom mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapaciteti ustanova u kulturi raspoloživi mladima za kulturna događanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Uključiti kapacitete mladih u rad na afirmaciji kulture i kulturne baštine • Organizovati edukacije za mlade koje bi im omogućile da stvaraju i prezentuju svoje stvaralaštvo u oblasti kulture 	<p>Ustanove i organizacije iz oblasti kulture</p> <p>LS</p>	2010 - 2013
Oblast sporta					
9. Sport i sportske manifestacije staviti u funkciju podizanja kvaliteta života mladih u Priboju	<ul style="list-style-type: none"> • Kapaciteti sportskih klubova stavljeni su u funkciju razvoja sportskih veština kod 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj sportskih programa i manifestacija u lokalnoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulagati u unapređenje infrastrukture za sport • Raditi na povezivanju sportskih organizacija u Regionu 	<p>Sportske organizacije i savezi</p>	2010 - 2013

	mladih	zajednici namenjenih mladima	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi plan korišćenja postojećih sportskih objekata • Uvesti besplatne sportske programe za decu i mlade 	LS	
Oblast delovanja lokalne samouprave u odnosu na mlade 10. Unapređivati kapacitete lokalne samouprave u planiranju i prepoznavanju prioriteta u zajednici u odnosu na mlade	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađen je institucionalni okvir za prepoznavnje i rešavanje problema mladih u zajednici • Formalizovan je rad Kancelarije za mlade, definisana njena uloga i delokrug rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan razvoja Kancelarije za mlade 	<ul style="list-style-type: none"> • Formalizovati postojanje Kancelarije za mlade, definisati njenu ulogu i delokrug rada • Obezbediti kapacitete za nesmetan rad Kancelarije za mlade 	LS Kancelarija za mlade	2010 – 2013
Oblast delovanja organizacija civilnog društva u odnosu na mlade 11. Razviti kapacitete OCD za unapređenje programa i projekata namenjenih mladima	<ul style="list-style-type: none"> • Iskustvo OCD je stavljeno u funkciju razvoja programa namenjenih mladima • Ojačani su kapaciteti OCD aktivnim uključivanjem mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj programa namenjenih mladima • Broj OCD koji okupljaju mlade 	<ul style="list-style-type: none"> • Raditi na unapređenju kapaciteta civilnog sektora u opštini Priboj za rad sa mladima • Organizovati edukacije za mlade o delovanju civilnog sektora, veštinama projektnog finansiranja, PR, lobiranje, javno zagovaranje, umrežavanje, i sl. 	OCD Kancelarija za mlade	2010 - 2013

Matrica 3 RAZVOJ KAPACITETA ZAJEDNICE ZASNOVAN NA KOMUNIKACIJI, PARTNERSTVU I UKLJUČIVANJU SVIH SOCIJALNIH AKTERA U RAD SA MLADIMA

Strateški pravac 3:		Razvijati saradnju i partnerstvo socijalnih aktera u zajednici na kreiranju i sprovođenju programa i usluga podrške mladima u Priboju.			
Strateški ciljevi	Operativni ciljevi (rezultati)	Indikatori	Akcije	Ko je odgovoran?	Vreme realizacije:
<p>1. Unaprediti saradnju različitih socijalnih aktera u razvoju programa za mlade</p> <p>2. Unaprediti nivo svesti zajednice o potrebama, pravima i mogućnostima mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obezbeđena je saradnja različitih socijalnih aktera u kreiranju i sprovođenju programa za mlade • Obezbeđena je implemantacija postojećih strategija i drugih planskih dokumenata • Ostvaren je koordiniran i usklađen nastup lokalnih socijalnih aktera u radu sa mladima 	<ul style="list-style-type: none"> • Protokol o saradnji lokalnih socijalnih aktera • Broj projekata za mlade 	<ul style="list-style-type: none"> • Dogovoriti saradnju i partnerstvo na izradi projekata u skladu sa Strategijom i Akcionim planom za mlade • U saradnji sa LS obezbediti implementaciju postojećih strategija i drugih planskih dokumenata na lokalnom nivou • Dogovoriti područja zajedničkog delovanja i potpisati Protokol o saradnji u oblasti rada sa mladima • Razviti programe koji bi motivisali mlade da se uključe u akcije od opšteg dobra za zajednicu 	<p>Lokalna samouprava</p> <p>OCD</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>Škole</p> <p>CSR</p> <p>Dom zdravlja</p> <p>NSZ</p> <p>Kulturne ustanove</p> <p>Sportske organizacije i savezi</p>	2010 - 2013

<p>Oblast obrazovanja</p> <p>3. Podsticati odgovoran odnos mladih prema obrazovanju</p> <p>4. Razvijati obrazovni sistem koji bi, uz podršku drugih socijalnih aktera, obezbedio efikasnost u obrazovanju mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena saradnja škola sa Kancelarijom za mlade u sprovođenju programa koji bi motivisali mlade da zauzmu proaktivan i odgovoran odnos prema sopstvenom obrazovanju • Uspostavljena saradnja svih socijalnih aktera na stvaranju novih školskih programa i vanškolskih aktivnosti namenjenih mladima 	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnji školski plan aktivnosti sa definisanim učešćem drugih socijalnih aktera 	<ul style="list-style-type: none"> • Neophodno je izraditi plan saradnje između škola i drugih socijalnih aktera u procesu obrazovanja mladih • Obezbediti podršku škola radu đачkih parlamenata i njihovoj međusobnoj saradnji • Blagovremeno uočavati i rešavati probleme kod mladih • Raditi na rešavanju problema u komunikaciji sa mladima i roditeljima • Razvijati vannastavne aktivnosti i programe za mlade u saradnji sa drugim socijalnim akterima 	<p>Škole</p> <p>Lokalna samouprava</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>OCD</p> <p>CSR</p> <p>Dom zdravlja</p> <p>NSZ</p> <p>Kulturne ustanove</p> <p>Sportske organizacije i savezi</p>	<p>2010 - 2013</p>
<p>Oblast socijalne zaštite</p> <p>5. Unaprediti postojeću saradnju sa socijalnim akterima u zajednici, posebno sa Kancelarijom za mlade i staviti je u funkciju razvoja preventivnih programa sa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljano je partnerstvo socijalnih aktera u zajednici u rešavanju problema mladih • Stručna znanja Centra za socijalni rad stavljena su u funkciju 	<ul style="list-style-type: none"> • Protokoli o saradnji na zaštiti mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Definisati saradnju CSR sa drugim socijalnim akterima u zajednici u odnosu na mlade i formalizovati je • Dogovarati zajedničke akcije (preventivni rad i zaštita) i edukativne programe • Uključiti CSR u monitoring 	<p>CSR</p> <p>Škole</p> <p>Lokalna samouprava</p> <p>Kancelarija za</p>	<p>2010 - 2013</p>

mladima	rada sa mladima (preventivni rad i zaštita)		spvođenja Strategije i Akcionog plana za mlade u Priboju	mlade OCD Dom zdravlja NSZ Policija	
Oblast zdravstvene zaštite					
6. Uspostaviti saradnju socijalnih aktera na podizanju zdravstvene kulture mladih 7. Uspostaviti saradnju socijalnih aktera na podizanju kvaliteta usluga zdravstvene zaštite mladih	<ul style="list-style-type: none"> • Obezbeđena je podrška u radu sa mladima na prihvatanju zdravih stilova života • Uvedeni su programi preventivnog rada na zdravlju mladih • Prilagođeni su sadržaji zdravstvene zaštite potrebama zaštite fizičkog i mentnog zdravlja mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnji izveštaj o pruženim zdravstvenim uslugama i programima namenjenim mladima 	<ul style="list-style-type: none"> • Podržati Dom zdravlja u organizovanju službi za rad sa mladima • Koordinirati rad svih socijalnih aktera u zajednici na pružanju podrške u organizovanju službi za rad sa mladima (Preventivni centar sa Savetovalištem za borbu protiv narkomanije) • Uspostaviti procedure prikupljanja i razmene informacija važnih za praćenje zdravlja mladih u opštini Priboj 	Dom zdravlja CSR Škole Lokalna samouprava Kancelarija za mlade OCD Policija NSZ Sportske organizacije i savezi	2010 - 2013

<p>Oblast kulture</p> <p>8. Uključiti u rad Biblioteke Kancelariju za mlade da zajedno rade na promovisanju Biblioteke, načina rada i organizacije, pristupu fondovima i njihovom korišćenju, sa prevashodnim ciljem uključivanja mladih u rad Biblioteke kako bi se što bolje upoznali sa mogućnošću primene znanja i kreiranja različitih programa</p> <p>9. Uključiti mlade u rad Doma kulture</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mladi su aktivno uključeni u kulturne programe kao kreatori i izvršiooci • Drugi socijalni akteri su uključeni u kreiranje i sprovođenje kulturnih programa u zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj programa za mlade u oblasti kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznati mlade sa mogućnošću primene znanja i kreiranja različitih programa u oblasti kulture • Prezentovati zajednici potencijal mladih u oblasti kulture • Uključiti sve aktere u zajednici u podršku mladima u kreiranju i realizaciji kulturnih programa • Zagovarati roditelje i nastavnike da podrže angažovanje mladih 	<p>Kulturne ustanove</p> <p>Škole</p> <p>Lokalna samouprava</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>OCD</p>	<p>2010 - 2013</p>
<p>Oblast sporta</p> <p>10. Na inicijativu sportskog saveza uključiti ostale socijalne aktere u zajednici u razvoj sportskih programa koji podržavaju zdrav način života mladih</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mladi aktivno uključeni u sportske programe • Drugi socijalni akteri uključeni u kreiranje i sprovođenje sportskih programa u zajednici • Uspostavljena je saradnja između sportskih organizacija i škola na razvoju amaterskog sporta kod 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj programa za mlade u oblasti sporta 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportski savez će u saradnji sa drugim organizacijama u sportu i školskim sportom raditi na uključivanju mladih u sportske aktivnosti • Uključiti sve aktere u zajednici, posebno obrazovne ustanove u promociju i razvoj amaterskog sporta kod mladih 	<p>Sportske organizacije i savezi</p> <p>Škole</p> <p>Lokalna samouprava</p> <p>Kancelarija za mlade</p>	<p>2010 - 2013</p>

	mladih			OCD Dom zdravlja	
Oblast delovanja organizacija civilnog društva u odnosu na mlade 11. Raditi zajednički na razvoju civilnog sektora kako bi se mogao značajnije angažovati u radu sa mladima	<ul style="list-style-type: none"> Plasirane su ideje mladih kroz delovanje OCD 	<ul style="list-style-type: none"> Broj mladih uključenih u rad OCD 	<ul style="list-style-type: none"> Podržati interesno organizovanje mladih kroz civilni sektor Promovisati volonterski rad (vrednovanje volonterskog rada pri upisu na studije, vrednovanje volonetrskog rada kao vrednost u zajednici, iskustvo volonterskog rada kao priznato iskustvo za kasnije zaposlenje, i sl.) 	OCD Kancelarija za mlade Lokalna samouprava Škole CSR Dom zdravlja NSZ Kulturne ustanove Sportske organizacije i savezi	2010 - 2013
Oblast rada lokalne samouprave 12. Povećati uticaj lokalne samouprave u kreiranju i	<ul style="list-style-type: none"> Podstaknut je aktivan pristup lokalne 	<ul style="list-style-type: none"> Broj zajedničkih 	<ul style="list-style-type: none"> Strategiju i Akcioni plan za mlade učiniti dostupnim svim 	Lokalna samouprava	2010 - 2013

<p>spvođenju programa za mlade a u skladu sa procesom decentralizacije</p> <p>13. Koordinirati rad sa mladima u zajednici preko Kancelarije za mlade</p>	<p>samouprave u rešavanju izazova sa kojima se susreću mladi u zajednici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordiniran je rad lokalnih institucija i organizacija od strane lokalne samouprave u razvoju i sprovođenju programa za mlade • Zajednica je upoznata sa Strategijom i Akcionim planom za mlade 	<p>aktivnosti LS, drugih socijalnih aktera u zajednici i mladih</p>	<p>zainteresovanim subjektima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rešiti status Kancelarije za mlade, definisati njenu ulogu i delokrug rada • Podržati Đački parlament i Kancelariju za mlade u radu na upoznavanju mladih sa njihovim pravima • Zagovarati u zajednici za ostvarenje prava mladih • Animirati ljude u zajednici da se uključe u rad sa mladima • Izraditi Protokol o saradnji svih socijalnih aktera u zajednici u odnosu na rad sa mladima • Podržati sprovođenje Strategije i Akcionog plana za mlade i za prioritete obezbediti sredstva 	<p>OCD</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>Škole</p> <p>Visokoškolske ustanove</p> <p>CSR</p> <p>Dom zdravlja</p> <p>NSZ</p> <p>Kulturne i sportske ustanove</p>	
--	---	---	--	---	--

Matrica 4 PLAN PRIBAVLJANJA I RASPOLAGANJA FINANSIJSKIM SREDSTVIMA POTREBNIM ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE, PROGRAMA I PROJEKATA ZA MLADE U PRIBOJU

Strateški pravac 4:	Uspostaviti mehanizme finansiranja programa i projekata za mlade na lokalnom nivou i razviti praksu prikupljanja sredstava iz različitih fondova				
Strateški ciljevi	Operativni ciljevi (rezultati)	Indikatori	Akcije	Ko je odgovoran?	Vreme realizacije:
<p>1. Planirati sredstva u budžetu lokalne samouprave za programe namenjene mladima</p> <p>2. Sredstva namenjena mladima planirati u skladu sa usvojenim planskim dokumentima</p> <p>3. Uspostaviti različite vidove finansiranja programa i projekata za mlade</p> <p>4. Obezbediti sredstva iz nacionalnih i međunarodnih fondova za implementaciju Strategije i Akcionog plana za mlade u Priboju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obezbeđena su sredstva za implementaciju prioriteta definisanih u usvojenim planskim dokumentima • Pribavljena su sredstva iz različitih domaćih i međunarodnih fondova i predpristupnih fondova EU • Svi socijalni akteri su kroz projekte angažovani na prikupljanju sredstava iz različitih fondova 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura lokalnog budžeta • Iznos sredstava obezbeđen iz različitih izvora • Struktura i ukupan iznos sredstava namenjenih programima za mlade • Baza podataka o izvorima finansiranja 	<ul style="list-style-type: none"> • Napraviti procenu potrebnih sredstava po prioritetima iz usvojenih planskih dokumenata • Obezbediti finansijska sredstva za programe i projekte za mlade • Israđiti potencijalne domaće i međunarodne izvore finansiranja • Uključiti mlade u izradu projekata i pribavljanje sredstava za njihovu implementaciju • Drugi socijalni akteri će se zajedno sa Kancelarijom za mlade angažovati na prikupljanju neophodnih sredstava za stavljanje u funkciju Preventivnog centra pri Domu zdravlja. 	<p>LS</p> <p>OCD</p> <p>Kancelarija za mlade</p> <p>Dom zdravlja</p> <p>CSR</p>	<p>2010 – 2013</p>